Ἔτος Β'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Ἰουνίου 1891 Ἀριθ. 9

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΚΥΝΟΣΑΡΓΟΥΣ ΑΡΙΘ. 36
ΚΑΙ ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ ΑΡΙΘ. 2
ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΤΙΜΑΤΑΙ
15 ΛΕΠΤΑ 15

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

Η ΦΥΣΙΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Ἐν ΕΛΛΑΔΙ, ἐτησία Δρ. 8
» » ἑξάμηνος » 5
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ἐτησία Φρ. 12
» » ἑξάμηνος » 7

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνυψωτικὸν μηχάνημα. (μετ' εἰκόνος), ὑπὸ Φ. Π. — **Ὁ Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ,** (συνέχεια καὶ τέλος), ὑπὸ Φ. Π. — **Δαβὶδ Λίβιγκστων,** (συνέχεια καὶ τέλος), ὑπὸ Φρίκ. — **Αἱ νεφέλαι τοῦ Ἀριστοφάνους,** ὑπὸ Ἐ. Γ. — **Ὁ Μεσημβρινὸς Ἀστὴρ ἢ ἡ Γῆ τῶν ἀδαμάντων,** μυθιστορία Ἰουλίου Βερν, ὑπὸ Δ. Ι. Κ. — **Ποικίλα.** — **Ἐκ τοῦ σημειωματαρίου μου,** ὑπὸ Δίκ. — **Χρονικά.** — **Ἐπιστημονικὸν παίγνιον:** Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους. Πλέοντα σώματα. — **Αἰνίγματα.** — **Λύσεις αἰνιγμάτων.** — **Ἀνταποκρίσεις.** — **Εἰδοποιήσεις.**

ΑΝΥΨΩΤΙΚΟΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑ

Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν θὰ γνωρίζωσι τὰ μεταχειριζόμενα ἐν Εὐρώπῃ ἀνυψωτικὰ μηχανήματα, ἰδίως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, διὰ τὴν ἄνοδον ἐπὶ ὑψηλῶν θέσεων, πύργων, οἰκιῶν κτλ. πρὸς ἀποφυγὴν κόπου, βραδύτητος, καὶ τοῦ διὰ τῶν ποδῶν ἐπερχομένου καμάτου.

Ἐν τούτοις τὸ μηχάνημα τὸ ὁποῖον θὰ περιγράψωμεν ἐν τοῖς ἀκολούθοις, καὶ οὗτινος εἰκόνα παρατιθέμεθα ὧδε, εἶναι πολὺ ἁπλούστερον καὶ οἰκονομικώτερον, χρησιμεύει δὲ εἰς τὰ ξενοδοχεῖα καὶ εἰς τὰς ὑψηλὰς οἰκίας, ἔνθα οἱ ἐπισκέπται εἶναι ὀλιγώτεροι ἢ ἀλλαχόσε.

Κατ' ἀρχὴν ὁ νέος οὗτος τρόπος τοῦ ἀνέρχεσθαι συνίσταται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἤδη κλιμάκων, εἴδος κινητοῦ ἐδωλίου, μετακομίζοντος τοὺς ἀναβάτας ἀπὸ διαμερίσματος εἰς διαμέρισμα διὰ τῶν αὐτῶν ἐξελίξεων τῆς κλίμακος, καὶ δὲν καταλαμβάνει χῶρον πλείονα τοῦ ἑνὸς ἀτόμου ἀνερχομένου ἢ κατερχομένου αὐτὴν ὡς συνήθως, καὶ ἐν πλήρει ἀνέσει, διότι τὸ νέον τοῦτο ἐδώλιον ἀνυψοῦται αὐτομάτως κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου ἢ τῆς κλίμακος.

Τὸ μηχάνημα διατίθεται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν ἀκολούθων ἐξαρτημάτων.

Ἀνυψωτικὸν μηχάνημα.

1) Τοῦ ὁδηγοῦ, συνισταμένου ἀπὸ δύο σιδηρῶν πλακῶν στηριζομένων ἐπὶ στηλῶν καὶ προσαρμοζομένων διὰ κοχλίων κατὰ μῆκος τῶν κιγκλίδων τῆς κλίμακος ἢ τοῦ τοίχου, ὧν ἀκολουθεῖ τὴν ἑλικοειδῆ γραμμήν. Προτιμῶσιν ὅμως τὴν ἐπὶ τῆς βάσεως τῶν κιγκλίδων ἐφαρμογήν, διότι ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐνδεχόμενον νὰ ὑπάρχωσι θῦραι καὶ τότε αὕτη ἀποβαίνει δύσκολος.

2) Τοῦ κινητοῦ ἐδωλίου τοῦ φέροντος τὸν ἀναβάτην καὶ κυλιομένου ἐπὶ τῶν σιδηρῶν πλακῶν τῶν χρησιμευουσῶν ὡς τροχιὰ ράβδος[1], καὶ ἐφ' οὗ ὑπάρχει τὸ ἐδώλιον, καὶ

3) Τοῦ κινητῆρος. Οὗτος δύναται νὰ ἦ ὑδραυλικός, ἠλεκτρικὸς ἢ ἕτερος, καὶ μεταδίδει τὴν κίνησιν εἰς τὸ μηχάνημα διὰ μέσου ἁλύσσεως ἢ κάλω, ὧν αἱ διαθέσεις τῆς μεταδόσεως τῆς κινήσεως δύνανται νὰ μεταβάλλωνται κατὰ τὰς περιστάσεις.

Ἐν Παρισίοις γίνεται χρῆσις ὕδατος ὑπὸ πίεσιν, ἠλεκτρισμοῦ καὶ ἀεριόφωτος. Εἰς δὲ τὰς ἐξοχικὰς οἰκίας καὶ τοὺς πύργους μεταχειρίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ ὕδωρ ὡς κινητήριον δύναμιν, διότι τοῦτο ἐνταῦθα καὶ προχειρότερον εἶναι καὶ οἰκονομικώτερον. Ὥστε οὐδαμοῦ παρουσιάζεται δυσκολία περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀνυψωτικοῦ τούτου μηχανήματος, ἀλλὰ μόνον διαφορὰ δαπάνης. Ἕκαστον δὲ τοιοῦτον δύναται νὰ ἦναι καὶ ἀνεξάρτητον ἀπὸ διαμερίσματος εἰς διαμέρισμα, καὶ νὰ λειτουργῇ κεχωρισμένως εἰς τρόπον ὥστε ὁπότε τις ἀνέρχηται, ἕτερός τις νὰ κατέρχηται.

Ὡς δ' ἐμφαίνεται ἐν τῇ ἐναντι ἡμῶν εἰκόνι, τὸ κινητὸν ἐδώλιον κυλίεται ἐν τῇ κοιλότητι τῆς βάσεως τῶν κιγκλίδων τῆς κλίμακος, συγκοινωνεῖ πρὸς τὸ α' διαμέρισμα τῆς οἰκίας ἐφ' οὗ ὑπάρχει τοποθετημένη τροχιὰ διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ κάλω ἢ τῆς ἁλύσεως, τοῦ συνδέοντος ταύτην μὲ τὸν κινητῆρα, ὅστις εὑρίσκεται βεβαίως εἰς τὸ ἔδαφος, ὁπόθεν ἡ κίνησις δίδοται τοῦ ὅλου μηχανήματος.

Τοιοῦτον μηχάνημα εἶχεν ἐκτεθῆ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Παρισίοις παγκόσμιον Ἔκθεσιν τοῦ 1889, καὶ ἐλειτούργει πληρέστατα, τῆς κινήσεως διδομένης διὰ μέσου δυναμο-ἠλεκτρικῆς τινος μηχανῆς, συστήματος Miot, ἁπλουστάτου τύπου. Ἤδη δὲ ἀποδειχθείσης τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ, ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν εἰς πολλὰς οἰκίας τῆς Γαλλίας καὶ βαθμηδὸν ἐξαπλοῦται καὶ εἰς εὐρύτερον κύκλον.

Φ. Π.

[1] Κοιλότης δεχομένη τοὺς τροχούς, ἐφ' ὧν κυλίεται τὸ μηχάνημα.

Ο ΙΣΘΜΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΕΖ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Εἰκοσι μηχανικοί, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Voisin – Bey, ἔχοντος ὡς ὑπασπιστὰς τοὺς κ. κ. Laroche ἐν Πόρτ – Σαὶτ, καὶ Larousse ἐν Σουέζ, διευθύνουσι τὰ ἐν μεγίστῃ σπουδῇ τύχῃ καὶ βίᾳ συλλεγέντα ἀνώμαλα καὶ σποραδικὰ ταῦτα στίφη, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς πρότερον κοινωνικὸς δεσμὸς συνέδεε καὶ συνεκράτει, καὶ ἅτινα μόνη ἡ ἠθικὴ αὐθεντία νῦν συγκρατεῖ, ἅτε μὴ ὑπαρχόντων τότε ἐν τῷ *ἰσθμῷ* στρατοῦ, οὐδὲ ἀστυνομίας.

Ἐν τούτοις νέα δοκιμασία ἐπῆλθε τότε εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀτυχῶν τούτων ἐργατῶν, ἡ ἀσιατικὴ χολέρα, ἥτις κατεμάστισεν αὐτάς, καὶ μετὰ πέντε μόλις μῆνας κατωρθώθη νὰ πληρωθῶσι τὰ ὑπ' αὐτῆς προξενηθέντα κενά. Ἔκτοτε οὐδὲν πλέον εὐτυχῶς διετάραξε τὴν κανονικὴν πορείαν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ κολοσσαίου τούτου ἔργου.

Τὰς σκηνὰς καὶ τὰ παραπήγματα τῶν πρώτων χρόνων διεδέχθησαν ἤδη εὐρωπαϊκαὶ οἰκίαι, τρία ἐκ τῶν στρατοπέδων ἐγένοντο ἀληθεῖς μικραὶ πόλεις μετὰ τῶν ὁδῶν των, τῶν καταστημάτων των, πλατειῶν, κήπων καὶ τῶν ξενοδοχείων των. Ἡ Ἑταιρεία πανταχοῦ κατεσκεύασε μεγάλα καὶ εὐρύτατα ἐργοστάσια μεθ' ὅλων τῶν μηχανημάτων, διωργάνωσε νοσοκομεῖα μετὰ πάντων τῶν χρειωδῶν, ἀνήγειρεν ἐκκλησίας τῶν τριῶν θρησκειῶν, καθολικῆς ἑλληνικῆς καὶ μωαμεθανικῆς, σχολεῖα διὰ τὰ τέκνα τῶν ἐργατῶν οἵτινες εἶχον μεταφέρει τὰς οἰκογενείας των, καὶ ἐσύστησε ἐν ταύτῷ δέκα ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ ἄλλα τόσα τηλεγραφεῖα. Ἀλλὰ καὶ ἡ καλλιέργεια, τῶν ἀγρῶν δὲν ἠμελήθη, ἥτις δοκιμασθεῖσα ἐπέτυχε πανταχοῦ. Ἡ ὑπηρεσία τῆς μεταφορᾶς τοῦ ὕδατος καὶ τῶν τροφίμων διευκολύνθη βαθμηδὸν ἐξαισίως διὰ μέσου καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰσθμοῦ, ἔνθα ἄπειροι λέμβοι καὶ μαούναι διέτρεχον αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δαιδάλου τῶν ἀτμηλάτων μηχανημάτων. Φάρος δέ, 56 μέτρων ὕψους, ἔρριπτε τὰς ἀκτίνας του εἰς ἀπόστασιν 22 μιλίων ἐν τῇ θαλάσσῃ.

Αἱ θαυμάσιαι ὅμως αὗται προσπάθειαι καὶ τὰ ὑπεράνθρωπα ἀνὰ τὴν ἔρημον ταύτην κατορθώματα τῶν εὐρωπαίων μηχανικῶν ὀλίγον ἔλειψαν νὰ μὴ κατορθωθῇ ἡ ἐγκαινίασις τοῦ ἔργου κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν. Τὸ πεπρωμένον φαίνεται λαμβάνει πάντοτε τὸ σπουδαιότατον μέρος ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπιχειρήσεσι. Τὰ ἀπρόοπτα ἀτυχήματα, ἡ καταστροφὴ διαφόρων μηχανημάτων, καὶ ἡ συνάντησις κωλυμάτων ὑπὸ τὸ ἔδαφος, δὲν ἐπέτρεψαν νὰ φθάσωσι παντοχοῦ τὸ προσδιορισθὲν βάθος ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ ἰσθμοῦ, ὅτε δὲ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ διαβῶσι τὴν διῶρυγα κατὰ προτίμησιν τὰ μέγιστα τῶν πολεμικῶν σκαφῶν πάντων τῶν μεγάλων κρατῶν τῆς Εὐρώπης, ἀφίκετο, καὶ ἔδει οὕτω νὰ ἐπισημοποιηθῇ ἡ μεγάλη αὕτη ἑορτή, τὸ ἔργον δὲν εἶχεν ἐντελῶς περατωθῆ.

Ἀπῃτοῦντο ἔτι μῆνες τινες. Καὶ ὄντως, μόλις κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1870, ἡ ναυτικὴ διῶρυξ τοῦ Σουὲζ παρεδόθη εἰς κανονικὴν καὶ ἀκώλυτον ναυσιπλοίαν.

Ἀλλὰ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1869, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναβληθῇ τὸ δοθὲν ἐπισήμως συμβόλαιον εἰς τὴν ὑφήλιον, τῆς συνεντεύξεως δηλονότι ἐκεῖσε πάντων τῶν σκαφῶν τοῦ κόσμου, καθότι ἤδη πεντήκοντα ἀτμόπλοια φέροντα τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν μεγάλων δυνάμεων ἀνέμενον ἐναγωνίως τὴν ὁρισθεῖσαν στιγμὴν τῆς διαπλεύσεως. Οἱ διοικηταὶ τῶν πλοίων εἰδοποιοῦνται τέλος, τὸ σημεῖον δίδεται, πάντες ἑτοιμάζονται, τὰ σκάφη λαμβάνουσιν ἱεραρχικὴν σειρὰν εἰς μίαν ἐκτεταμένην γραμμὴν ἔξωθι τοῦ στομίου τοῦ ἰσθμοῦ, ὅστις τῇ προτεραίᾳ ἔτι εὑρίσκετο πεφραγμένος ὑπὸ τῶν πελορίων ἐκείνων μηχανημάτων, ἅτινα ἐλειτούργουν εἰς τὴν ἐκβάθυνσιν, χωρὶς νὰ προηγηθῇ οὐδεμία δοκιμή, καὶ μὴ ὁδηγούμενα οὔτε ὑπὸ πλοηγῶν. Ἡ γραμμὴ τῶν πλοίων τούτων προχωρεῖ ἐπιβάλλουσα, σιωπηλῶς πρὸς τὸ στόμιον τοῦ νέου ἔργου, οὗτινος ἡ ἐπιτυχία ἢ μὴ μέλλει ὅσον οὔπω ν' ἀπηχήσῃ εἰς τὰ τέσσαρα πέρατα τοῦ κόσμου.

Ἡ στιγμὴ ἦτο ὄντως πλήρης ἀγωνίας ἐνταύτῷ δὲ καὶ μεγαλοπρεπείας, πρὸ τῆς ὁποίας ἕκαστος ἠσθάνετο ἄφατον συγκίνησιν! Ἀλλ' ἂς σταματήσωμεν τὴν ξηρὰν περιγραφὴν καὶ ἂς ἐρωτήσωμεν τὰς ἠχοὺς τῶν ἐρημικῶν ἐκείνων μερῶν νὰ μᾶς εἴπωσιν ὁποίας ἀπεράντους ἐπευφημίας καὶ ζητωκραυγὰς ἤκουσαν, ὁποίων χαρῶν καὶ θριάμβων ἐγένοντο μάρτυρες κατὰ τὴν ἀείμνηστον ἐκείνην ἡμέραν, ἀπὸ μέρους τῶν διαβάντων τὴν διῶρυγα ταύτην, ἥτις ἐχαίρετα μειδιῶσα τὸν διάσημον νικητήν, καὶ ὁποῖαι εἰλικρινεῖς δεήσεις ἐξεπέμφθησαν πρὸς τὸν Ὕψιστον ἀπὸ μέσης καρδίας τῶν τετρακοσίων ἱερέων πασῶν των θρησκειῶν, ὧν οἱ ψαλμοὶ συναναμιγνύοντο μὲ τὸν κρότον τῶν πυροβόλων τῶν ἐξ παρευρεθέντων ἐκεῖσε στόλων!

Ἡ ἡμέρα αὕτη ὑπῆρξε διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμην ἐκτάκτως λαμπρά, διότι ἐπεσφράγιζε τὴν ἀνθρωπίνην βιομηχανίαν, ἔλυε τὸ πρὸ τριῶν χιλιάδων καὶ πεντακοσίων ἐτῶν τεθὲν πρόβλημα, καὶ διότι ἐπραγματοποίει πολλὰς ἄλλας ἐλπίδας. Τὰ δὲ πρῶτα σπεύσαντα ταῦτα πλοῖα, διέγραψαν τὴν ὁδὸν ἑκατομμυρίων ἄλλων, ἅτινα ἤδη ἀποκομίζουσι τὸν καρπόν.

Τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια φράγκων εἰσπράττονται κατ' ἔτος, πλείω τῶν ἑκατὸν χιλιάδων καθ' ἑκάστην. Φαντασθῶμεν λοιπὸν ὁποία κίνησις, ὁποία ἐργασία καὶ ὁποία εὐλογία ἀπὸ μέρους καὶ τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν διευκολυνομένων ἐκ τῆς διώρυγος!

Εὐλογημένον ἔργον! Εὐχηθῶμεν ἐν πάσῃ συνειδήσει καὶ ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ τοιαῦτα σωτήρια ἔργα νὰ μὴ σταματήσωσιν ἕως ἐκεῖ καὶ τότε μόνον θὰ ἴδωμεν τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου!

Φ. Π

ΔΑΒΙΔ ΛΙΒΙΓΚΣΤΩΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Παρὰ δὲ τὸν ἰσημερινὸν εἶχον ἀνακαλύψει πολυαρίθμους λίμνας, τὴν τοῦ Ἀλβέρτου, τὴν Βικτωρίαν Νυάνζαν καὶ τὴν Ταγκανίκαν. Ποία ὅμως ἡ μεταξὺ αὐτῶν σχέσις; Ὁ Νεῖλος ἐξέρχεται ἐκ τῆς λίμνης τοῦ Ἀλβέρτου, ἀλλὰ μήπως ἔχει μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένην πηγήν; Τοιαῦτα ἦσαν τὰ τιθέμενα τότε θέματα.

Τῷ 1866 ὁ ἰατρὸς ἐπανῆλθεν εἰς Ἀφρικήν, τὸν τόπον τοῦτον, ὃν ἠδύνατο τῷ ὄντι νὰ θεωρῇ ὡς δευτέραν αὐτοῦ πατρίδα. Οὐδόλως προυτίθετο νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν αὐτὴν τῶν προκατόχων αὐτοῦ ὁδόν, θέλων ἀπ' ἐναντίας νὰ φθάσῃ πρὸς νότον τὰς πηγὰς τοῦ αἰγυπτίου ποταμοῦ· ἀναχωρήσας ὅθεν τῆς Ζανζιβάρης μετὰ συνοδείας τριάκοντα ἀνδρῶν ἔφθασεν εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ροβούμα. Ἀνῆλθε τὸν ποταμὸν τοῦτον μέχρι τῆς περὶ τὴν Νυάνζαν λίμνην χώρας, ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ μικρὸς στρατός του ἕνεκα τῶν κινδύνων καὶ τῶν κόπων τοιούτου ταξειδίου ἐδραπέτευσεν ἐν συνόλῳ οὕτως, ὥστε ὡραίαν τινὰ ἡμέραν ἐγερθεὶς ὁ Λίβιγκστων εὑρέθη μόνος.

Κατώρθωσε νὰ σχηματίσῃ νέον στρατὸν καὶ κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1866 τὸν βλέπομεν διατρέχοντα τὸ μεταξὺ τῶν λιμνῶν Νυάνζης καὶ Ταγκανίκας. Ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη ὁ ἀκάματος περιηγητὴς ἐπλανᾶτο εἰς τὰς ἀπεράντους ταύτας ἐρήμους, ἐπιδοθεὶς ἰδίως εἰς τὴν μελέτην ποταμοῦ τινος ὀνομαζομένου Χαμβήζι, ὃν ἐνόμιζεν ὅτι εἶναι ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν Ζαμβίραν, ἀλλ' ὅστις μετ' αὐτὸν φαίνεται ὡς ὁ κύριος τοῦ Νείλου βραχίων. Ἐξήτασεν ἐπίσης τὰς ὄχθας τῆς Ταγκανίκας, καὶ δὲν ἀπεῖχεν ἤδη ἡ πεντήκοντα ἕως ἑξήκοντα λεύγας τῶν χωρῶν, ἃς ὁ Σπὴκ ἐπεσκέφθη, ὅτε ἡ συνοδεία του τὸν ἐγκατέλειψεν ἐκ νέου. Μόνος δὲ στερούμενος παντὸς μέσου ὑπάρξεως, ὤφειλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴχνη του, καὶ κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1871, εὑρίσκετο πάλιν ἐν Οὐζίζι ἐπὶ τῶν ὀχθῶν ἑτέρας λίμνης.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι τῆς συνοδείας του, οἵτινες τὸν ἐγκατέλειψαν, διέδωσαν τὴν περὶ τοῦ θανάτου του φήμην. Ἡ εἴδησις αὕτη ἀντήχησε καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ δὲν ἤξευρέ τις τί νὰ σκεφθῇ πλέον. Τότε ὁ διευθυντὴς μεγάλης τινὸς ἐφημερίδος τοῦ *Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης* ὁ κ. Bennet ἀνέθηκεν εἰς τὸν κ. Στάνλεϋ νὰ ἀνεύρῃ τὸν Λιβιγκστῶνα, καὶ νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν συγχρόνως πληθὺν ἀντικειμένων, ὧν ἐκεῖνος θὰ εἶχεν ἀνάγκην. Ὁ Στάνλεϋ ἐξετέλεσε τὴν ἀποστολήν του μετὰ τόλμης καὶ θάρρους ἀπιστεύτου. Ἔφθασεν εὐτυχῶς εἰς Οὐζίζι καὶ ἠδυνήθη τέλος νὰ θλίψῃ τὴν χεῖρα τοῦ δόκτορος, εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ὁποίου ἦλθε τόσω μακρόθεν.

Ὁ ἰατρὸς εἶχε γηράσει, τὸ μέτωπόν του ἦν ἐρρυτιδημένον, ὁ μύσταξ καὶ αἱ τρίχες του εἶχον λευκανθῆ. Οἷα χαρὰ ἀπροσδόκητος δι' αὐτὸν τὸ νὰ δεχθῇ ἐπίσκεψιν ἀδελφοῦ Εὐρωπαίου παρ' οὗ νὰ μάθῃ ὅτι δὲν ἐλησμονήθη.

Ἀφ' οὗ διέτρεξαν ὁμοῦ ἐπί τινας μῆνας τοὺς περὶξ τόπους, οἱ δύο φίλοι ὤφειλον τέλος νὰ χωρισθῶσι τὴν 22 Φεβρουαρίου 1862· ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ *Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης* ἐγκατέλειπε τὸ Οὐζίζι ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν παραλίαν, ἐν ᾧ ὁ ἡρωϊκὸς περιηγητής μας ἐπανελάμβανε τὴν πρὸς τὰς ἀνακαλύψεις του ὁδόν. Ἀλλ' ἡ ὑγεία του ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκλονεῖτο. Ἐξησθενημένος ὑπὸ τοῦ κόπου, καταβεβλημένος ἐκ τῶν πυρετῶν, ἐπέτυχε τέλος διελθὼν τὰ πέριξ τῆς Βανκουόλης λίμνης ἐκτεταμένα ἕλη νὰ φθάσῃ εἰς Ἰλάλα, χωρίον πολυπληθὲς πρὸς νότον τῆς λίμνης, πρωτεύουσαν τοῦ Σουλτάνου. Πλὴν αἱ δυνάμεις του εὑρίσκοντο εἰς τὸ τέρμα των καὶ ἐδέησε νὰ τὸν μεταφέρωσιν ἐπὶ φορείου.

Εἰς συμπλήρωσιν τῆς δυστυχίας του ὁ Σουλτάνος τῆς Ἰλάλας ἠρνεῖτο νὰ δεχθῇ τὸν ἀσθενῆ. Ἔπρεπεν ὅθεν νὰ τὸν μεταφέρωσι λεύγας τινας μακρὰν τοῦ ἀφιλοξένου τούτου τόπου. Ἔκτισαν καλύβην ἐκ δένδρων, ἐν ᾗ ἔμεινεν ἐπί τινας ἡμέρας ἐξηπλωμένος ἐπὶ ἀθλίου κραββάτου, παρ' ᾧ δὲν εὑρίσκοντο ἢ οἱ δύο πιστότεροι δοῦλοι του, ὁ Σούσης καὶ Μαζβάρας. Ὑπέφερε μετὰ γενναιότητος ἀξιοθαυμάστου, χωρὶς οὐδὲ ψιθυρισμὸς νὰ ἐξέλθῃ τῶν χειλέων του. Πρωΐαν τινα εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν του ὁ εἷς τῶν ὑπηρετῶν του εὗρεν αὐτὸν γονυπετῆ παρὰ τὴν κλίνην. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι προσεύχεται, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ βλέπων αὐτὸν ἀκίνητον προσεκάλεσε τὸν συνυπηρέτην του, ἀλλὰ καὶ τῶν δύο ὅμως αἱ φροντίδες ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ, διότι ὁ Λίβιγκστων εἶχε παραδώσει τὴν ψυχήν. Ἦτο ἡ 4η Μαΐου τοῦ 1873.

Τὸ σῶμα του, ταριχευθὲν τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν ὑπηρετῶν του, μετεκομίσθη εἰς Ζανζιβάρην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου μετὰ πανηγυρικὴν κηδείαν κατετέθη ἐν τῇ μονῇ τοῦ Οὐεστμίνστερ εἰς τάφον φέροντα τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

ΔΑΒΙΔ ΛΙΒΙΓΚΣΤΩΝ

Γεννηθεὶς ἐν Βλαντὺρ Δαμαρκοὺρ (Σκωτίας)

Τὴν 19 Μαρτίου 1817

Ἀποθανὼν ἐν Ἰλάλᾳ (Κεντρικῆς Ἀφρικῆς)

Τὴν 4 Μαΐου 1873

Φρίκ.

ΑΙ ΝΕΦΕΛΑΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

Αἱ *Νεφέλαι* ὡς γνωστὸν συγκαταριθμοῦνται μετὰ τῶν διασωθέντων δραμάτων τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἀλλ' ἡ λέξις μόνη αὕτη μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν δίκην τοῦ Σωκράτους, καὶ τὴν ἀνέκαθεν διασπαρεῖσαν κοινὴν γνώμην, τὴν παριστῶσαν τὸν ποιητὴν ὡς πρωταίτιον δῆθεν τοῦ θανάτου τοῦ φιλοσόφου ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ τέκνου τούτου τῆς σοφίας Σωκράτους.

Ὁ Αἰλιανὸς (ἀγνοεῖται δ' ἐπὶ τίνι ἐπερειδόμενος) λέγει, ὅτι οἱ ἀμφὶ τὸν Ἄνυτον (τοὐτέστιν ὁ Ἄνυτος καὶ ὁ Μέλιτος), θέλοντες νὰ προμαντεύσωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μελλούσης αὐτῶν κατηγορίας κατὰ τοῦ Σωκράτους, κατέπεισαν (διὰ χρηματικῆς βιβαίως ἀμοιβῆς) τὸν Ἀριστοφάνην, ἵνα ποιήσῃ κωμῳδίαν διασύρουσαν καὶ λοιδωροῦσαν αὐτόν, ὅπως διεγείρωσι τὸ πλῆθος κατ' αὐτοῦ: «Ἐπετίθεντο τῷ Σωκράτει καὶ ἐπεβούλευον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἄνυτον... Ἐκ τούτων οὖν ἔδουλήθησαν πεῖραν καθεῖναι ὑπὲρ τῆς κατ' αὐτοῦ διαβολῆς... Τί οὖν ἐπινοοῦσιν; Ἀριστοφάνην τὸν τῆς κωμῳδίας ποιητὴν, ἀναπείθουσι κωμῳδῆσαι τὸν Σωκράτην κτλ.» (Αἰλιαν. βιβλ. Β'. ΙΙΙ.).

Ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ, αἱ *Νεφέλαι* ὤφειλον νὰ παρασταθῶσιν ἐν ᾗ δύο τοιλάχιστον ἔτη πρὸ τῆς δίκης, ὅπως οἱ κατήγοροι, ἐπωφελούμενοι ὑπὸ τῆς τοῦ δημοσίου ἀποστροφῆς ἐπιφέρωσι κατὰ τοῦ Σωκράτους τὴν καιρίαν πληγήν. Ἀλλ' ἡ παράστασις τῶν Νεφελῶν ἐγένετο κατ' αὐθεντικὰς μαρτυρίας τὸ ά. ἔτος τῆς 89ης Ὀλυμπιάδος, ἤτοι 424 ἔτη π. χ., ἡ δὲ καταδίκη καὶ θάνατος τοῦ Σωκράτους, τὸ δ'. ἔτος τῆς 94ης, ἢ τὸ ά. τῆς 95ης Ὀλυμπιάδος, ἤτοι περὶ τὰ 400 ἢ 399 ἔτη π. Χ. Τὸ δ' ἀκριβὲς τῆς χρονολογίας καταφαίνεται καὶ ἐν αὐτῷ τῷ δράματι, ἔνθα ὁ ποιητὴς ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Κλέωνος ὡς ἔτι ζῶντος. Ὁ δὲ δημαγωγὸς οὗτος ἀπέθανε, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, τὸ 10ον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, συμπίπτον πρὸς τὸ γ'. ἔτος τῆς 89ης Ὀλυμπιάδος. Ὅθεν τοῦτο ἀρκεῖ ὅπως ἀθωώσῃ τὸν Ἀριστοφάνην ἀπὸ πάσης ὑπὸ τοῦ Ἀνύτου καὶ Μελίτου δωροδοκίας. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐν τῷ «Εὐθύφρονι» τοῦ Πλάτωνος, συγγραφέντι πολὺν χρόνον μετὰ τὴν ρηθεῖσαν κωμῳδίαν, ἀναφέρεται περὶ τοῦ Μελίτου ὡς νέου ἔτι ἀνδρός.

Ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς δικαιολογεῖται ἐν μέρει κατὰ τῆς κοινῆς ἐπιμέμψεως, δὲν ἐπιζητοῦμεν ν' ἀθωώσωμεν αὐτὸν ἐξ ὁλοκλήρου ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα, καθότι αἱ ἐν τῷ δράματι ἐνοχοποιήσεις τοῦ φιλοσόφου ἠδύναντο νὰ προπαρασκευάσωσι σπουδαιότερον τὴν κατηγορίαν, μεμιγμέναι οὖσαι μετὰ πλείστων ὅσων χλευασμῶν. Αἱ κατὰ τὴν δίκην γενόμεναι αἰτιάσεις εἰσὶ σχεδὸν αἱ αὐταὶ οἵαι καὶ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ, ἤτοι: «*Διέφθειρε τοὺς νέους, περιεφρόνει ταῦς θεοὺς τῆς πατρίδος, εἰσῆγε νέους θεούς*... κτλ»

Ποῖα λοιπὸν τὰ αἴτια τὰ παρακινήσαντα τὸν Ἀριστοφάνην, ἵνα οὕτως σφοδρῶς ἐπιτεθῇ κατ' ἀνδρὸς σοφοῦ, καὶ μέχρι τοῦ νῦν θεωρουμένου ὡς αὐτουργοῦ μεγάλης ἠθικῆς μετακοσμήσεως, ὡς ἀναμορφωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος; Ἰδοὺ αὐτά.

Ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φανερὰ διαμάχη μεταξὺ φιλοσόφων καὶ κωμικῶν ποιητῶν καὶ οὕτω μετὰ τῶν διαιρούντων τὰς Ἀθήνας πολιτικῶν κομμάτων συνεβάδιζον καὶ τὰ φιλοτοφικά. Οἱ φιλόσοφοι κατηγόρουν τὴν βωμολοχίαν καὶ ἀναισχυντείαν τῶν κωμικῶν. οὗτοι δὲ πάλιν διέσυρον ἐν τῷ θεάτρῳ τὰς λεπτολογίας καὶ λογομαχίας τῶν ἀντιπάλων των. Ὁ φιλόσοφος Ἵππων ὁ ἐκ τῆς νήσου Μήλου κατηγορηθεὶς ὡς ἄθεος ὡς καὶ ἄλλοι τινες περιυβρίσθησαν ὑπὸ τῶν κωμικῶν ποιητῶν Κράτητος καὶ Διφίλου Ὁ Εὔπολις καὶ ὁ Ἀμειψίας δὲν ἐφείσθησαν ἀστείσμῶν κατὰ τοῦ Σωκράτους ἐν ταῖς κωμῳδίαις αὐτῶν. Ὁ δὲ Σωκράτης ἀπροκαλύπτως καὶ ἀναφανδὸν ἀνεκήρυττε τὴν ὀλιγωρίαν καὶ περιφρόνησίν του πρὸς τοὺς ἀναιδεῖς τούτους γελοιασμούς· Ἄλλως τε ἦτο φίλος τοῦ Εὐριπίδου, ἐλέγετο μάλιστα ὅτι ἐβοήθει αὐτὸν εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν τραγῳδιῶν του. Ὁ Ἀριστοφάνης λοιπόν, ὅστις δὲν ἐφείδετο τοῦ Εὐριπίδου, ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ἐκτοξεύσῃ καὶ κατὰ τοῦ φιλοσόφου τὰς λιδωρίας αὐτοῦ ὡς οἱ ἄλλοι ποιηταί;

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἐὰν ἐν ταῖς «Νεφέλαις» ἠθέλησε νὰ ἐμπαίξῃ αὐτὸ μόνον τὸ ἄτομόν τοῦ Σωκράτους, ἐὰν ἔλαβεν αὐτὸν ὡς ὑπογραμμὸν ἐκπροσωπεύοντα τοὺς σοφιστὰς, ἀμφότερα δύνανται τις νὰ ὑποθέσῃ εἰς ποιητὴν τοσούτῳ λεξίπλουτον καὶ δεινὸν περὶ τὰς ἀστειότητας.

Δημοτικὸς ὢν παρὰ τῷ Ἀθηναϊκῷ λαῷ, ὁ Σωκράτης ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ συνδιαλέγεσθαι καὶ φιλονεικεῖν μετὰ τοῦ τυχόντος, ὅτε μὲν ἐν ταῖς δημοσίαις ἀγοραῖς, ὅτε δὲ ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν κουρέων καὶ σκυτοτόμων. Τὸ σχῆμα, τὰ ἤθη καὶ ἡ οἰκειότης τῶν λόγων καὶ συγκρίσεων αὐτοῦ παρεῖχον καλὴν ὕλην τοῖς κωμικοῖς, οἵτινες θηρεύοντες πάντοτε τὸν τρόπον τοῦ κινεῖν τὸν γέλωτα, οὐδένα σχεδὸν σεβασμὸν διετήρουν ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα. Ὅθεν δὲν ἦτο δύσκολον νὰ προσάψῃ τις αὐτῷ χροιὰν τινα γελοίου, καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐπεσώρευσεν ἐπ' αὐτοῦ πλῆθος χαρακτηριστικῶν, ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι ὤφειλον βεβαίως ν' ἀπαιτήσωσι τὸ μέρος των. Οὕτω λοιπὸν μετὰ σοφιστῶν ἐλογίσθη τὸ τέκνον τοῦτο τῆς σοφίας, ὁ ὑπέρμαχος τῆς ἀρετῆς, καὶ ὁ ἀδιάλλακτος ἀντίπαλος αὐτῶν Ἄλλως τε ἡ μετ' ἐπιστασίας μελέτη τοῦ δράματος καὶ τῆς ἰδέας ἐφ' ἧς στηρίζεται, θέλει ἴσως διαφωτίσει περὶ τῆς πορείας ἣν ἐβάδιζε τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητοῦ καὶ τῶν ἐντυπώσεων ὑφ' ὧν ὡδηγεῖτο.

Ἡ ἀληθὴς ὑπόθεσις τῶν Νεφελῶν εἶναι ἡ ἀνατροφή. Τοῦτο δ' ἐναργῶς καταδείκνυται ἐν τῇ θαυμασίᾳ ἐκείνῃ σκηνῇ, ἐν ᾗ ὁ Δίκαιος καὶ ὁ Ἄδικος λόγος προσωποποιημένοι συνερίζονται περὶ τοῦ τίς αὐτῶν νὰ διαμορφώσῃ τὴν καρδίαν τοῦ νέου Φειδιππίδου Ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς παρουσιάζει δύο ἀντιθέτους διδασκαλίας. Βλέπει τις ἀφ' ἑνὸς τὸν Δίκαιον νὰ αἰτιᾶται καὶ νὰ ἐπιπλήττῃ τὸν Ἄδικον ὡς παρακωλύοντα τοὺς νέους νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ διαφθείροντα αὐτοὺς, καὶ συγχρόνως νὰ ἐξαίρῃ τὸ ἀρχαῖον τῆς ἀνατροφῆς σύστημα· αὐτὸ ἐκεῖνο, λέγει, ὅπερ ἐμόρφωσε τοὺς ἐν Μαραθῶνι μαχητὰς, καὶ ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν δικαιοσύνην καὶ μετριότητα. Τό δ' ἀξιόλογον τοῦτο χωρίον πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑποδείκνυσιν, ὅτι οἱ τρεῖς βαθμοὶ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἦσαν τότε τὰ μαθήματα τὸ Γραμματιστοῦ, παρὰ τῷ ὁποίῳ οἱ παῖδες ἐμάνθανον τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν, τοῦ Κιθαριστοῦ, ἤτοι Μουσικοδιδασκάλου, καὶ τοῦ Παιδοτρίβου ἢ *διδασκάλου τῆς Γυμναστικῆς*. Πρὸς τὸ σύστημα τοῦτο ἀντιπρατίθησιν ὁ Δίκαιος τὸ τοῦ ἀντιπάλου του, οὗτινος τὰ ἐπακόλουθα ἦσαν ἁπλῶς φλυαρίαι, ἠθῶν διαφθορὰ καὶ πνεῦμα στρεψοδικίας Ἀφ' ἑτέρου ὁ Ἄδικος ἐξαίρει ἐκθειάζων τὴν νέαν αὐτοῦ μέθοδον, τὴν περ ἔχουσαν καὶ τὸ πολύτιμον πλεονέκτημα τοῦ κερδίζειν πᾶσαν ἄδικον ὑπόθεσιν καὶ διαφθοράν. Ἀλλ' ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ πρόκειται μόνον περὶ τῶν πρώτων βαθμῶν τῆς ἀνατροφῆς, ἐνῷ καθ' ὅλον τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ δράματος ἡ καθαυτὸ ἰδέα ἐστὶν ἡ ἐπίκρισις τῶν διδασκαλιῶν καταλαμβανουσῶν τὴν νεότητα, εὐθὺς ἅμα εἰσήρχετο εἰς τὸ στάδιον τοῦ βίου.

Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς τότε δημοκρατικῆς τῶν Ἀθηνῶν κυβερνήσεως, ἡς τὸ μέγιστον ἐλατήριον ἦτο ἡ ρητορική, πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν ν' ἀποκτήσῃ ἐπιρροὴν καὶ μέρος ἐνεργὸν εἰς τὰ τῆς πόλεως ὤφειλε νὰ ἦναι εἰδήμων αὐτῆς καὶ ρήτωρ καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Ἡ ἀξιολογότης δ' αὕτη τῆς χάριτος τοῦ λόγου κατέστησεν αὐτὴν τέχνην

πολύπλοκον ἔχουσαν κανόνας, σχολεῖα καὶ διδασκάλους πρὸς ἐντελῆ ἐκμάθησιν αὐτῆς. Οὕτω δ' ἡ ρητορικὴ κατέστη μέρος ἀνκπόσπαστον καὶ λίαν οὐσιῶδες τῆς ἀνατροφῆς καὶ συμπλήρωμα, οὕτως εἰπεῖν, αὐτῆς. Γινώσκομεν ὁπόσην περιουσίαν ἀπέκτησαν οἱ ρήτορες καὶ ὁπόσης ἀπήλαυον ὑπολήψεως κατ' ἀρχάς. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ν' ἀναφέρωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰσοκράτους. Τέχνη λοιπὸν καλλιεργουμένη μετὰ τοσούτου ζήλου ἐμελλεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ διυλισθῇ καὶ λεπτυνθῇ. Ἀλλ' οἱ καταχρήσεις αὐτῆς δὲν ἐβράδυναν ν' ἀναφανῶσι· Τὰ μαθήματα τῶν ρητόρων μετέπεσον εἰς ἐπικερδῆ ἀγυρτείαν, εἰς τέχνην τοῦ τὰ ἐναντία διϊσχυρίζεσθαι καὶ ἀμφισβητεῖν. Οἱ ρήτορες ἐδίδασκον χάριν τοῦ χρήματος, τὸ κερδίζειν τὰς ἀδίκους ὑποθέσεις. Τὰ δὲ κοινὰ αὐτῶν ἐπιχειρήματα περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου, περὶ κακίας καὶ ἀρετῆς, διέσειον καὶ διετάραττον τὰς ἠθικὰς πεποιθήσεις, προκαλοῦντα τὴν ἀπιστίαν καὶ τὸν πυρρωνυσμόν. Ἰδοὺ τὸ ἔργον τῶν σοφιστῶν. Μετὰ τῶν διδαγμάτων αὐτῶν συνεμίγνυτο πολλάκις καὶ ἡ ἐπίδειξις τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν καὶ τῶν ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ μᾶλλον εὐδοκιμούντων συστημάτων περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ παντός. Ὅθεν τῶν κοσμογονιῶν τούτων θιγουσῶν ὄντως ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν μυθολογίαν, ἡ θρησκεία τοῦ Κράτους συμπεριείχετο ἐν τοῖς συζητήσεσιν αὐτῶν. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἡ ἐνοχοποίησις περὶ εἰσαγωγῆς νέων καὶ περιφρονήσεως τῶν πατρῴων θεῶν καὶ αἱ περὶ ἀσεβείας καὶ ἀθείας αἰτιάσεις.

Δυνάμεθα δ' ἐντεῦθεν νὰ συναγάγωμεν ὁπόσον ταῦτα πάντα συνωθοῦμενα συνεχέοντο ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ ὅτι *ρήτορες, σοφισταί, φιλόσοφοι, ἀσεβεῖς* καὶ *διαφθορεῖς* νεότητος, παρίσταντο ἐνώπιόν του ὡς ἓν καὶ τὸ αὐτό.— Ὅθεν ἡ ἀνατροφὴ ἣν ἔδιδον τοῖς νέοις Ἀθηναίοις εἶναι ἡ κυρία ὑπόθεσις αὐτοῦ.

Ἄλλως τε ὁ ἀναγινώσκων τὰς «Νεφέλας» δὲν δύναται νὰ μὴ θαυμάσῃ τὸ εὐφραδὲς καὶ γλαφυρὸν τῶν στίχων, καὶ τὸν ἀττικισμὸν τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ὁτὲ μὲν χαριέσσης καὶ ἐπαγωγοῦ, ὁτὲ δὲ ἰσχυρᾶς καὶ συγκινητικῆς· Πρὸς δ' ἀπόδειξιν τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν τοῦ ποιητοῦ, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν ἀνταῦθα τὰ δύο ταῦτα τεμάχια τοῦ χοροῦ τῶν Νεφελῶν.

Α'.

Ἀέραοι Νεφέλαι
ἀρθῶμεν φανεραὶ, δροσερὰν φύσιν εὐάγητον
πατρὸς ἀπ' ὠκεανοῦ βαρυαχέος
ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς ἐπὶ
δενδροκόμους, ἵνα
τηλεφανεῖς σκοπιὰς ἀφορώμεθα
καρπούς τ' ἀρδομέναν ἱερὰν χθόνα
καὶ ποταμῶν ζαθέων κελαδήματα
καὶ πόντον κελάδοντα βαρύβρομον.
Ὄμμα γὰρ αἰθέρος ἀκάματον πελαγεῖται
μαρμαρέαις ἐν αὐγαῖς.
Ἀλλ' ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον
ἀθανάτως ἰδέας ἐπιδώμεθα
τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν».

ἤτοι·

«Ἀέναοι Νεφέλαι, ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ σφοδρῶς ἠχοῦντος πατρὸς ἡμῶν Ὠκεανοῦ ἂς ὑψωθῶμεν φανεραὶ, ἐν δρόσῳ ἐλαφρᾷ τε καὶ λαμπρᾷ ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν καὶ κατασκίων ὀρέων, ὁπόθεν ἀνακαλύπτονται ἡμῖν μακρόθεν τὰ τηλεφανῆ ἀκρωτήρια, ἡ ἱερὰ γῆ, ἡ βριθουσα καρπῶν, ἡ ροὴ τῶν θείων ποταμῶν, καὶ ἡ βαρέως ἀντηχοῦσα θάλασσα. Τὸ ἀκάματον ὄμμα τοῦ κόσμου τώρα λ' μπει δι' ἐξαισίου φωτὸς Διαλυσάμεναι λιπὸν τὴν περικαλύπτουσαν ἡμᾶς βροχερὰν ὁμίχλην, ἂς παρουσιασθῶμεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τηλεσκοπήσωμεν αὐτὴν ἐν τῇ ἀθανάτῳ ἡμῶν καλλονῇ»·

Β'.

«Παρθένοι ὀμβροφόροι
ἔλθωμεν λιπαρὰν χθόνα Παλλάδος, εὔανδρον γᾶν
Κέκροπος ὀψόμεναι πολυήρατον
οὗ σέβας ἀρρήτων ἱερῶν, ἵνα
μυστοδόκος δόμος
ἐν τελεταῖς ἁγίαις ἀναδείκνυται.
οὐρανίοις τε θεοῖς δωρήματα
ναοὶ δ' ὑψιρεφεῖς καὶ ἀγάλματα,
καὶ πρόσοδοι μακάρων ἱερώταται,
εὐστέφανοι τε θεῶν θυσίαι, θαλία τε
παντοδαπαῖς ἐν ὥραις
ἦριτ ἐπερχομένῳ βρομία χάρις
εὐκελάδων τε χορῶν ἐρεθίσματα
καὶ μοῦσα βαρύβρομος αὐλῶν.»

ἤτοι.

«Τὴν βροχὴν φέρουσαι Παρθένοι, προσέλθωμεν ἵνα ἐπισκεφθῶμεν τὴν λιπαρὰν χώραν τῆς Ἀθηνᾶς, τὴν ἀξιέραστον καὶ εὔανδρον γῆν τοῦ Κέκροπος, ἔνθα ἀναδείκνυται ἡ λατρεία τῶν ἱερῶν μυστηρίων καὶ ὁ μυσταγωγὸς δόμος τῶν ἁγίων τελετῶν, αἵτε προσφοραὶ πρὸς τοὺς οὐρανίους θεοὺς, οἱ ὑψηλὴν ὀροφὴν ἔχοντες ναοί, καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν, αἱ ἱερώτατα θρησκευτικαὶ πομπαὶ, τὰ λαμπρῶς ἐστεμμένα θύματα τῶν θεῶν, αἱ πανηγύρεις αἱ ἐν παντὶ καιρῷ τοῦ ἔτους, ἡ κυθ' ἕκαστον ἔαρ ἑορτὴ τοῦ Βάκχου, τῶν εὐκρότων χορῶν ἡ τέρπουσα ἅμιλλα καὶ ἡ βαρυηχοῦσα εὐφροσύνη τῶν αὐλῶν».

Ε. Γ.

Ο ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΟΣ ΑΣΤΗΡ

Ἢ

Η ΓΗ ΤΩΝ ΑΔΑΜΑΝΤΩΝ

(Μυθιστορία **ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ.** — Μετάφρασις Δ. Ι. Κ.)

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον)

Ὁ Νεαπολίτης ἠπατᾶτο. Ὁ Κυπριανὸς δὲν ἦτο ἄνθρωπος νὰ πολυφοβῆται, ὡς διετείνετο. Διακόσια βήματα ἀπὸ τοῦ σημείου, ὅπερ τῷ εἶχεν ὑποδειχθῆ, ἀνεγνώρισε μὲ τίνα ἐπίφοβον μυρκηκοφωλεὰν εἶχε νὰ κάμῃ. Ἦσαν ἐν αὐτῇ εἷς φοβερὸς λέων, μία λέαινα καὶ τρεῖς λεοντιδεῖς, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους συνεσπειρωμένοι, ὡς γαλαῖ, καὶ οἵτινες μακαρίως ἐκοιμῶντο ὑπὸ τὸν ἥλιον.

Εἰς τὸν θόρυβον τῶν πετάλων τοῦ Ταμπλὰρ ὁ λέων ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνύψωσε τὴν ὑπερμεγέθη κεφαλήν του καὶ ἐχασμήθη, δεικνύων μεταξὺ διπλῆς σειρᾶς τρομερῶν ὀδόντων φάρυγγα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου παιδίον δεκαετὲς ἠδύνατο νὰ ἐξαφανισθῇ ὁλόκληρον. Εἶτα προσέβλεψε τὸν ἱππέα, ὅστις εἶχε σταματήσῃ εἴκοσι βήματα ἀπὸ τοῦ λέοντος.

Εὐτυχῶς, τὸ ἄγριον ζῷον δὲν ἐπείνα, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἔμενε τόσον ἀδιάφορον.

Ὁ Κυπριανός, τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὅπλου ἔχων, ἀνέμεινεν ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτὰ τὴν καλὴν διάθεσιν τοῦ ἐκλαμπροτάτου λέοντος, ἀλλὰ βλέπων, ὅτι οὗτος δὲν ἠσθάνετο τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἄρξηται τῶν ἐχθροπραξιῶν, δὲν ἐπεθύμησε νὰ ταράξῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀξιολόγου ἐκείνης οἰκογενείας, καὶ στρέψας τὸν χαλινὸν, ἐπανῆλθε τριποδίζων πρὸς τοὺς συντρόφους του.

Οὗτοι, ἠναγκασμένοι ν' ἀνομολογήσωσι τὴν ψυχραιμίαν καὶ τὴν τόλμην του, τὸν ὑπεδέχθησαν δι' ἀνευφημιῶν.

— Θὰ ἔχανα τὸ στοίχημά μου, κύριε Ἴλτων, ἀπήντησεν ἁπλῶς ὁ Κυπριανός.

Τὴν αὐτὴν νύκτα ἔφθασαν, ἵνα σταθμεύσωσιν, εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Λιμποπό.

Ἐνταῦθα ὁ Φρίεδελ ἐπέμενεν, ὅπως ἀλιεύσῃ *μὲ τηγανιά*, παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἴλτωνος.

— Ὁ τόπος οὗτος εἶνε πολὺ νοσώδης, σύντροφε, τῷ ἔλεγεν οὗτος. Ξεύρετε, ὅτι εἰς τὸ Buch-Βέλδ δὲν πρέπει οὔτε νὰ μένῃ τις μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν ἄκραν τῶν ρεόντων ὑδάτων, οὔτε.....

— Μπᾶ! μπᾶ! Ἔχω ἰδεῖ πλείστους ὅσους! ἀπήντησεν ὁ Γερμανὸς μετὰ τοῦ πείσματος, τοῦ προσιδιάζοντος τῷ ἔθνει του.

— Ἔ! ἀνέκραξεν ὁ Πανταλάκκης, καὶ τί κακὸν δύναται τις νὰ πάθῃ, μένων εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ὕδατος μίαν ἢ δύο ὥρας; Δὲν μοῦ συνέβη νὰ διέλθω ἐδῶ ἡμισείας ἡμέρας, βεβυθισμένος μέχρι μασχαλῶν, ὅταν μετέβην διὰ κυνήγιον νησσῶν;

— Δὲν εἶναι καθόλου τὸ αὐτό! ἐπανέλαβεν ὁ Ἴλτων, πλησιάζων τὸν Φρίεδελ.

— Ἄδικα χάνεις τὰ λόγια σου!.... ἀπήντησεν ὁ Νεαπολίτης. Ἀγαπητέ μου Ἴλτων, θὰ κάμητε καλλίτερα νὰ ζητήσητε τὸ κουτὶ μὲ τὸν τριμμένον τυρὸν διὰ τὰ μακαρονιά μου, παρὰ νὰ ἐμποδίζητε τὸν σύντροφόν μας ἀπὸ τοῦ νὰ ψαρεύσῃ *ἑνὸς πιάτου* ψάρια! Τοῦτο θὰ ποικίλλῃ τοὐλάχιστον τὴν τακτικήν μας.

Ὁ Φρίεδελ ἀπῆλθε, χωρὶς οὐδὲν ν' ἀκούσῃ, καὶ ἐβράδυνε τόσῳ πολὺ νὰ ρίψῃ τὰ δίκτυά του, ὥστε ἦτο περὶ λύχνων ἀφάς, ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κατασκήνωσιν.

Ἐκεῖ ὁ ἐπίμων ἁλιεὺς ἐγευμάτισε μετ' ὀρέξεως, ἐτίμησεν, ὡς καὶ ὅλοι, τοὺς ἰχθῦς, οὓς ἡλίευσε, παρεπονέθη ὅμως ὅτι

ἠσθάνετο ρίγη πυρετοῦ, ὅτε κατεκλίθη ἐν τῷ βαγονίῳ πλησίον τῶν συντρόφων του.

Τὴν ἐπομένην, ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, ὅτε ἠγέρθησαν ἵνα ἀναχωρήσωσιν, ὁ Φρίεδελ ἔπασχε δεινῶς ἐξ ἰσχυροῦ πυρετοῦ, καὶ τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἱππεύσῃ. Ἀπῄτησεν ἐν τούτοις, ὅπως ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν, βεβαιῶν ὅτι θὰ ἦτο κάλλιστα ἐπὶ τοῦ ἀχύρου, εἰς τὸ βάθος τῆς ἁμάξης. Ἔπραξαν, ὡς ἤθελε.

Τὴν μεσημβρίαν παρελήρει.

Εἰς τὰς τρεῖς ἀπέθανεν.

Ἡ ἀσθένειά του ἦτο πυρετὸς διαλείπων, κακοηθεστάτου χαρακτῆρος.

Πρὸ τῆς τοιαύτης αἰφνιδίας τελευτῆς ὁ Κυπριανὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ σκεφθῇ, ὅτι ὁ Ἀννίβας Πανταλάκκης διὰ τῶν κακῶν συμβουλῶν του ὑπεῖχεν ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι εὐθύνην ἐκ τῶν βαρυτάτων. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαίνετο διατεθειμένος νὰ κάμῃ τοιαύτην σκέψιν, ἐὰν αὐτὸς δὲν τὴν ἔκαμνε.

— Βλέπετε, πόσον εἶχον δίκαιον νὰ λέγω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιφρηταίτις εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ὕδατος ἐν ὥρᾳ νυκτός! ἠρκέσθη νὰ ἐπαναλάβῃ φιλοσοφικῶς ὁ Τζέϊμς Ἴλτων.

Ἐσταμάτησαν ἐπί τινας στιγμάς, ὅπως ἐνταφιάσωσι τὸν νεκρόν, ὃν δὲν ἠδύναντο νὰ ἀφήσωσιν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀγρίων ζῴων.

Ἦτο οὗτος εἷς τῶν ἀντεραστῶν του, σχεδὸν ἐχθρῶν, καὶ ἐν τούτοις ὁ Κυπριανὸς βαθέως συνεκινήθη, ἐπιτελῶν τὰ ὕστατα πρὸς αὐτὸν καθήκοντα. Τὸ θέαμα τοῦ θανάτου πανταχοῦ τόσῳ σεβαστὸν καὶ τόσον ἐπίσημον, φαίνεται προσλαμβάνον ἐν τῇ ἐρήμῳ νέαν τινὰ μεγαλοπρέπειαν. Παρουσίᾳ τῆς φύσεως μόνης, ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται πλειότερον ἢ ἀλλαχοῦ τὸ ἄφευκτον τέλος. Μακρὰν τῆς οἰκογενείας του, μακρὰν πάντων ἐκείνων, οὓς ἀγαπᾷ, ἡ σκέψις του πετᾷ μελαγχολικῶς πρὸς αὐτούς. Διελογίσθη, ὅτι καὶ αὐτὸς ἴσως θὰ ἔπιπτεν ἀσθενὴς ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐρήμῳ, ἵνα μηδέποτε ἐγερθῇ, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁμοίως θὰ ἦτο τότε τεθαμμένος ἕνα πόδα ὑπὸ τὴν ἄμμον, μὲ μίαν ἐπ' αὐτῆς γυμνὴν πέτραν, καὶ ὅτι οὐδένα θὰ εἶχεν, ὅπως τὸν συντροφεύσῃ κατὰ τὴν ὑστάτην τοῦ θανάτου στιγμήν, οὐδὲ τὰ δάκρυα ἀδελφῆς ἢ μητρός, οὐδὲ θλίψιν ἑνὸς κἂν φίλου. Καὶ μετάγων ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ καταστάσεως μέρος τοῦ οἴκτου, ὃν τῷ ἐνέπνεεν ἡ τύχη τοῦ συντρόφου του, τῷ ἐφάνη, ὅτι ἦτο κατά τι αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὅστις ἐνεκλείετο ἐν τῷ τάφῳ ἐκείνῳ!

Τὴν ἐπιοῦσαν τῆς πενθίμου ταύτης τελετῆς, ὁ ἵππος τοῦ Φρίεδελ, ὅστις ἠκολούθει προσδεδεμένος ὀπισθέν τῆς ἁμάξης, ἔπαθεν ἐκ τῆς ἀσθενείας τοῦ Βέλδ. Ἐδέησε νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσι.

Τὸ πτωχὸν ζῷον δὲν ἐπέζησεν ἢ ὥρας τινὰς τοῦ κυρίου του!

XIV

ΠΡΟΣ ΝΟΤΟΝ ΤΟΥ ΛΙΜΠΟΠΟ

Ἐχρειάσθησαν τρεῖς ἡμέραι ἐρευνῶν καὶ βολιδοσκοπήσεων ἵνα εὕρωσι διοδόν τινα διὰ μέσου τῆς κοίτης τοῦ Λιμποπό. Ἦτο ἀμφίβολον ἔτι, ἂν θ' ἀνεκάλυπτον ταύτην, ἂν μὴ Κάφροι τινὲς τῆς φυλῆς τῶν Μακαλάκκας, οἵτινες περιεφέροντο εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, δὲν ἐπεφορτίζοντο νὰ ὁδηγήσωσι τὴν ἀποστολήν.

Οἱ Κάφροι οὗτοι εἰσιν ἐκ τῶν δυστυχῶν Εἰλώτων, οὓς ἡ ὑπερτέρα φυλὴ τῶν Βετσουάνας ἔχει ὑπὸ δουλείαν, καταναγκάζουσα αὐτοὺς εἰς ἐργασίαν ἄνευ ἀμοιβῆς τινος, μεταχειριζομένη αὐτοὺς μετ' ἐκτάκτου σκληρότητος καί, ὅτερ τὸ χείριστον, ἀπαγορεύουσα αὐτοῖς, ἐπὶ ποινῇ θανάτου, νὰ τρώγωσι κρέας. Οἱ δυστυχεῖς Μακαλάκκας δύνανται ἐν ὅλῃ τῶν τῇ ἀνέσει νὰ φονεύωσιν ὅσα πτηνὰ ἀπαντῶσι καθ' ὁδόν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τὰ φέρωσιν εἰς τοὺς δεσπότας καὶ κυρίους των. Οὗτοι δὲν τοῖς ἀφίνουν ἢ τὰ σπλάγχνα — σχεδὸν ὅπως οἱ Εὐρωπαῖοι κυνηγοὶ κάμνουν εἰς τοὺς θηρευτικοὺς κύνάς των.

Πᾶς Μακαλάκκας οὐδὲν κέκτηται ἴδιον, οὐδὲ πλεκτοκαλύβην τινὰ ἢ κολοκύνθην ὡς ἄγγεῖον. Εἶναι σχεδὸν γυμνός, ἰσχνός, λιπόσαρκος, φέρων ἐν τῷ ζωστῆρι τὰ ἐντόσθια βουβάλου, ἅτινα θὰ ἠδύνατο νὰ λαμβάνῃ κατὰ διαλείμματα διὰ τὰς ὀργυιὰς τῶν μαύρων ἀλλάντων, καὶ ἅτινα δὲν εἶναι πράγματι ἢ οἱ ἀρχικοὶ ἀσκοί, ἐν οἷς εὕρηται ἡ προμήθεια τοῦ ὕδατος.

Ἡ νοτιοδυτικὴ Ἀφρική.

Τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα τοῦ Βαρδὶκ διεδηλώθη εὐθὺς ἐν τῇ τελείᾳ τέχνῃ, μεθ' ἧς ἔγνω νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν δυστυχῶν τούτων τὴν ὁμολογίαν, ὅτι ἐκέκτηντο, εἰς τὸ πεῖσμα τῆς ἀθλιότητός των, πτερά τινα στρουθοκαμήλου, ἐπιμελῶς κεκρυμμένα ἔν τινι γειτονικῷ θάμνῳ. Τοῖς προέτεινε πάραυτα νὰ τὰ ἀγοράσῃ, καὶ ἐδόθη πρὸς τοῦτο συνάντησις διὰ τὸ ἑσπέρας.

— Ἔχεις λοιπὸν χρήματα νὰ τοῖς δώσῃς δι' ἀντάλλαγμα; τὸν ἠρώτησεν ὁ Κυπριανὸς ἀρκετὰ ἔκπληκτος.

Καὶ ὁ Βαρδὶκ, γελῶν φοβερά, τῷ ἔδειξε μίαν δραγμίδα χαλκῶν κομβίων, ὑπ' αὐτοῦ συλλεγέντων εἰς ἕνα δύο μῆνας καὶ ἅτινα ἔφερεν ἐν λινῷ σακκιδίῳ.

— Αὐτὰ ἐδῶ δὲν εἶναι τίποτε σπουδαῖον νόμισμα, ἀπήντησεν ὁ Κυπριανός, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐπιτρέψω νὰ πληρώσῃς τοὺς πτωχοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους μὲ δωδεκάδας τινὰς παλαιῶν κομβίων!

Ἀλλὰ τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ κάμῃ τὸν Βαρδὶκ νὰ ἐννοήσῃ κατὰ τί τὸ σχέδιόν του ἦτο ἐπίμεμπτον.

— Ἐὰν οἱ Μακαλάκκας παραδέχωνται τὰ κομβία μου ὡς ἀντάλλαγμα τῶν πτερῶν, ἅτινα ἔχουσι, τίς δύναται νὰ εὕρῃ εἰς τοῦτο μομφήν; ἀπήντα. Γνωρίζετε καλῶς, ὅτι τὰ πτερὰ δὲν τοῖς στοιχίζουν τίποτε, ἵνα τὰ συλλέξωσι. Δὲν ἔχουν σχεδὸν τὸ δικαίωμα νὰ τὰ κατέχουν καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύνανται νὰ τὰ ἐπιδεικνύωσιν ἢ κρύφα. Ἓν κομβίον, ἐξ ἐναντίας, εἶναι πρᾶγμα χρήσιμον, χρησιμώτερον ἑνὸς πτεροῦ στρουθοκαμήλου! Διατί λοιπὸν νὰ μοῦ ἦναι ἀπηγορευμένον νὰ τοῖς προσφέρω δωδεκάδα ἢ μᾶλλον δύο ὡς ἀντάλλαγμα ἴσου ἀριθμοῦ πτερῶν;

Ἡ δικαιολογία ἦτο πιθανή, ἀλλὰ δὲν ἤξιζε καὶ πλειότερον. Ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ νεαρὸς Κάφρος δὲν ἔβλεπεν, ἦτο, ὅτι οἱ Μακαλάκκας ἀπεδέχοντο τὰ χάλκινα ταῦτα κομβία, οὐχὶ διὰ τὴν χρῆσιν, ἣν ἠδύναντο νὰ κάμωσι, καθότι δὲν ἔφερον σχεδὸν ἐνδύματα, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀξίαν, ἥτις ὑπῆρχεν εἰς τὰ κυκλοτερῆ μέταλλα, τὰ τόσον ἀναλογικὰ πρὸς τὰ νομίσματα. Ὑπέπεσαν ὅθεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ εἰς

ἀληθῆ πλάνην. Ὁ Κυπριανὸς ἀνεγνώρισεν ἐν τούτοις, ὅτι ἡ διαφορὰ ἦτο ἀρκετή, ἵνα ἐννοηθῇ ὑπὸ τῆς τοιαύτης εὐφυίας τοῦ ἀγρίου, λίαν δὲ μεγάλη, ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς συναλλαγῆς καὶ τὸν ἀφῆκεν ἐλεύθερον νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ βούλησιν.

Τοῦτο ἐγένετο τὴν ἑσπέραν ὑπὸ τὸ φέγγος πυρσῶν, ὅπερ ἠνώχλει τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Βαρδίκ. Οἱ Μακαλάκκας εἶχον προφανῶς σωτήριον φόβον, μὴ ἠπατῶντο ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ των, διότι δὲν ηὐχαριστοῦτο ἐκ τῶν πυρῶν, τῶν ἀνημμένων ὑπὸ τῶν λευκῶν, καὶ ἔφθασαν πεφορτωμένοι δέσμας ἀραβοσίτου, ἃς ἤναψαν, ἀφοῦ τὰς ἐτοποθέτησαν κατὰ γῆς.

Οἱ αὐτόχθονες οὗτοι παρουσίασαν τότε τὰ πτερὰ τῶν στρουθοκαμήλων καὶ ἤρξαντο ἐξετάζοντες τὰ κομβία τοῦ Βαρδίκ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤρξατο μεταξύ των, ἐν μεγάλῃ ἐπικουρίᾳ χειρονομιῶν καὶ φωνῶν, μάχη ἐκ τῶν σφοδροτέρων περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀξίας τῶν μεταλλικῶν κύκλων.

Οὐδεὶς ἤκουε λέξιν, ἀφ' ὅ,τι ἔλεγον ἐν τῇ ταχείᾳ διαλέκτῳ των· ἀλλ' ἤρκει νὰ ἔβλεπέ τις τὰς πλαδαρὰς μορφάς των, τοὺς εὐγλώτους μορφασμούς των, τοὺς σοβαροὺς θυμούς των, διὰ νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι ἡ συζήτησις εἶχε δι' ἐκείνους τὸ σπουδαιότερον ἐνδιαφέρον.

Αἴφνης ἡ συζήτησις αὕτη, ἡ τόσον ἐμμανής, διεκόπη ὑπ' ἀπροσδοκήτου ἐμφανίσεως.

Μαῦρος ὑψηλοῦ ἀναστήματος—περιβεβλημένος μετ' ἀξιοπρεπείας παλαιόν τινα ἐπενδύτην ἐξ ἐρυθροῦ βαμβακίνου ὑφάσματος, τὸ μέτωπον περιεζωσμένον δι' εἴδους τινὸς διαδήματος ἐξ ἑντέρου προβάτου, ὅπερ οἱ πολεμισταὶ Κάφροι φέρουσι συνήθως—ἐξήρχετο ἐκ τῶν θάμνων, πλησίον τῶν ὁποίων συνηγωνίζοντο διὰ τὴν συναλλαγήν. Εἶτα, ἐπέπεσε διὰ μεγάλων ζυλίνων λογχισμῶν κατὰ τῶν Μακαλάκκας, οὓς συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐνεργοῦντας ἀπηγορευμένας πράξεις.

—Ὁ Λοπέπ!.... Ὁ Λοπέπ!.... ἀνέκραξαν οἱ δυστυχεῖς ἄγριοι, διασκορπιζόμενοι εἰς ὅλα τὰ μέρη, ὡς σπεῖρά τις ποντικῶν.

Ἀλλ' εἰς κύκλος Μαύρων πολεμιστῶν ἐπεφάνη αἴφνης ἐξ ὅλων τῶν βάτων καὶ περιεκύκλωσε τὴν κατασκήνωσιν, περιέζωσεν αὐτοὺς καὶ τοὺς συνέλαβε κατὰ τὴν διάβασιν.

Ὁ Λοπὲπ διέταξε νὰ καταθέσωσι τὰ κομβία, τὰ διεφύλαξε μετ' ἐπιμελείας ὑπὸ τὸ φέγγος τῶν ἐξ ἀραβοσίτου δεσμῶν καὶ τὰ ἐτοποθέτησε μετὰ προδήλου εὐφροσύνης εἰς τὸ βάθος τοῦ δερματίνου βαλαντίου του. Εἶτα ἐπροχώρησε πρὸς τὸν Βαρδὶκ καὶ ἀφοῦ ἀνέλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὰ πτερὰ τῶν στρουθοκαμήλων, μεταβιβασθέντα ἤδη, ἐσφετερίσθη καὶ ταῦτα, ὡς εἶχε πράξει καὶ διὰ τὰ κομβία.

Οἱ λευκοὶ εἶχον μείνει ἀπαθεῖς θεαταὶ τῆς σκηνῆς ταύτης καὶ δὲν πολυεγνώριζον, ἂν συνέφερε νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς αὐτήν, ὅτε ὁ Λοπὲζ ἔλυσε τὴν δυσχέρειαν, προχωρήσας πρὸς αὐτούς. Τότε, σταματῶν εἰς βημάτων τινῶν ἀπόστασιν, τοῖς ἀπηύθυνε μετ' αὐτοκρατορικοῦ τόνου ἀρκετὰ μακρὸν λόγον, ἐντελῶς ἄλλως ἀκατάληπτον.

Ὁ Τζέϊμς Ἕλτων ἐν τούτοις, ὅστις ἤξευρε λέξεις τινὰς τῶν Βετσουάνας, κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ τὴν γενικὴν ἔννοιαν τῆς δημηγορίας ἐκείνης καὶ τὴν διεβίβασε πρὸς τοὺς συντρόφους του. Ἡ οὐσία τοῦ λόγου ἐκείνου ἦτο, ὅτι ὁ Κάφρος ἀρχηγὸς παρεπονεῖτο, διότι ἐπέτρεψαν εἰς τὸν Βαρδὶκ νὰ ἐμπορεύηται μετὰ τῶν Μακαλάκκας, οἵτινες οὐδὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ των. Περατῶν, διεκήρυττε τετελεσμένην τὴν κατάσχεσιν τῶν λαθραίων ἐμπορευμάτων, καὶ ἠρώτησε τοὺς λευκούς, ἂν εἶχόν τι νὰ τῷ παρατηρήσωσι.

Μεταξὺ τούτων, αἱ γνῶμαι ἦσαν διῃρημέναι περὶ τοῦ τί ἔδει νὰ ἔπραττον. Ὁ Πανταλάκκης ἤθελεν, ὅπως ἐνδώσωσιν ἵνα μὴ συμπλακῶσι μετὰ τοῦ Βετσουάνα ἀρχηγοῦ. Ὁ Ἕλτων καὶ ὁ Κυπριανός, ἀναγνωρίζοντες ἐξ ὁλοκλήρου, ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἦτο καλόν, ἐφοβοῦντο μή, δεικνυόμενοι λίαν συνδιαλλακτικοὶ ἐν τῇ ὑποθέσει, ἐμπνεύσωσιν αὐθάδειαν τῷ Λοπέπ, καὶ ἴσως—ἴσως, ἂν ἐζώθουν ἐπὶ μᾶλλον τὰς ἀξιώσεις των, προκαλέσωσιν ἄφευκτον ῥῆξιν.

Ἐν ταχεῖ συμβουλίῳ, γενομένῳ ταπεινῇ τῇ φωνῇ, συνεφωνήθη, ὅπως ἐγκαταλείψωσι τὰ κομβία εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Βετσουάνας, ἀλλὰ νὰ ἀπαιτήσωσι τὰ πτερά.

Τοῦτο ὁ Ἕλτων ἔσπευσε τὰ τῷ ἐξηγήσῃ, ἐν μέρει διὰ νευμάτων, ἐν μέρει δὲ τῇ βοηθείᾳ καφρικῶν τινων λέξεων.

Ὁ Λοπὲπ ἔλαβε κατ' ἀρχὰς ὕφος διπλωματικὸν καὶ ἐφάνη διστάζων. Ἀλλὰ τὸ ὅπλον μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ καψύλια, ὅπερ ἔβλεπε λάμπον ἐν τῇ σκιᾷ, τὸν ἔκαμεν ἀμέσως νὰ ἀποφασίσῃ καὶ ἀπέδωκε τὰ πτερά.

Ἔκτοτε, ὁ ἀρχηγὸς οὗτος, λίαν εὐφυὴς πράγματι, ἐδείχθη πολὺ εὐάγωγος. Προσέφερεν εἰς τοὺς τρεῖς λευκούς, εἰς τὸν Βαρδὶκ καὶ τὸν Λεῖ δραγμῖδα ἐκ τῆς μεγάλης του ταμβακοθήκης καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ ὕπαιθρον. Ἓν ποτήριον ρακῆς, ὅπερ τῷ προσέφερεν ὁ Νεαπολίτης, ἤρκεσεν, ἵνα τὸν φέρῃ εἰς εὐθυμίαν. Εἶτα, ὅτε ἠγέρθη μετὰ πάροδον μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας, ἥτις παρῆλθεν ἑκατέρωθεν ἐν πλήρει σχεδὸν σιγῇ, προέτρεψε τὸ καραβάνιον, ἵνα τὸ ἐπισκεφθῶσι τὴν ἐπαύριον ἐν τῷ κράαλ αὐτοῦ.

Τοῦ τὸ ὑπεσχέθησαν καὶ μετὰ ἀνταλλαγήν τινα χειραψιῶν ὁ Λοπὲπ ἀπεσύρθη μεγαλοπρεπῶς.

Ὀλίγον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ὅλοι κατεκλίθησαν, ἐκτὸς τοῦ Κυπριανοῦ, ὅστις, περιτυλιχθεὶς ἐν τῷ σκεπάσματί του, ἐρέμβαζε θεωρῶν τοὺς ἀστέρας.

Ἦτο νὺξ ἀσέληνος· ὅλη ὅμως ἠκτινοβόλει ἐκ τῆς μαρμαρυγῆς τῶν ἀστέρων. Τὸ πῦρ ἦτο ἐσβεσμένον, καίτοι ὁ νεαρὸς μηχανικὸς τὸ ἐπρόσεχεν.

Ἐσκέπτετο τοὺς οἰκείους του, οἵτινες δὲν ἀμφέβαλλον σχεδὸν τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὅτι τοιαύτη τις περιπέτεια θὰ τὸν εἶχε ρίψει ἐν πλήρει ἐρήμῳ τῆς Μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς, τὴν θελκτικὴν Ἀλίκην, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐπίσης θὰ ἐθεώρει ἴσως τοὺς ἀστέρας, πάντα τέλος τὰ πρόσωπα, ἅτινα τῷ ἦσαν προσφιλῆ. Καὶ ἀφιέμενος νὰ παρασυρθῇ ἐν τῇ ἡδείᾳ ἐκείνῃ ὀνειροπολήσει, ἣν ἐμπνέει ἡ βαθεῖα τῆς πεδιάδος σιγή, ἀπεκοιμήθη, ὅτε πλαταγισμός τις ὡσεὶ πετάλων, εἰς θόρυβος παράδοξος, ἐρχόμενος ἐκ τοῦ πλησίον μέρους, ἔνθα οἱ βόες τοῦ ζεύγματος ἐνηυλίζοντο κατὰ τὴν νύκτα, τὸν ἀφύπνισε καὶ τὸν ἔθεσεν ἐπὶ ποδός.

Ὁ Κυπριανὸς ἐφάνη τότε διακρίνων ἐν τῇ σκιᾷ μορφὴν χαμηλοτέραν, ἀλλ' εὐρωστοτέραν τῆς τῶν βοῶν, ἥτις ἀναμφιβόλως παρῆγεν ὅλον ἐκεῖνον τὸν κρότον.

Χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ συμβῇ, ὁ Κυπριανὸς ἀνύψωσε τὴν μάστιγα, ἣν ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ διηυθύνθη φρονίμως πρὸς τὸ κτηνοτροφεῖον.

Δὲν ἠπατήθη. Ἦτο ἐκεῖ, μέσῳ τῶν βοῶν, ἀπροσδόκητον ζῷον, ὅπερ ἦλθε νὰ ταράξῃ τὸν ὕπνον του.

Ἐν ἀφυπνώσει διατελῶν, πρὶν ἢ μάλιστα σκεφθῇ περὶ τοῦ πρακτέου, ὁ Κυπριανὸς ὕψωσε τὴν μάστιγα καὶ κατέφερεν ἰσχυρὸν κτύπημα κατὰ τοῦ ρύγχους τοῦ παρεισάκτου ζῴου.

Φοβερὰ ὠργὴ ἀπήντησεν αἴφνης εἰς τὴν προσβολὴν ταύτην!... Ἦτο λέων, πρὸς ὃν ὁ νεαρὸς μηχανικὸς προσεφέρθη οὕτως, ὡς πρὸς κῦνα.

Ἀλλὰ μόλις ἔσχε τὸν καιρὸν νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ ἑνὸς τῶν περιστρόφων, ἅτινα ἔφερεν ἐν τῇ ζώνῃ, καὶ κάμῃ μίαν αἰφνιδίαν παρέκκλισιν ἐκ τοῦ πλαγίου, τὸ ζῷον, ἀφοῦ ἐπέπεσε κατ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ τὸν βλάψῃ, ἐκρημνίζετο καὶ πάλιν πρὸ τῆς τεταμένης χειρός του.

Ὁ Κυπριανὸς ἠσθάνθη τοὺς ὀξεῖς ὄνυχας αὐλακίζοντας τὰς σάρκας του καὶ ἐκυλίσθη ἐν τῇ κόνει μετὰ τοῦ ἐπιφόβου ζῴου. Αἴφνης, ἐκπυρσοκρότησις ἀντήχησε. Τὸ σῶμα τοῦ λέοντος ἔκειτο ἐν σφαδασμῷ ὑψίστῳ, εἶτα ἐξετάθη καὶ ἐπανέπεσεν ἀκίνητον.

Μὲ τὴν χεῖρα, ἥτις τῷ ἔμενεν ἐλευθέρα, ὁ Κυπριανός, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμίαν του, διηύθυνε τὸ περίστροφον κατὰ τοῦ ὠτὸς τοῦ λέοντος καὶ μία σφαῖρα ἐκρηκτικὴ τῷ κατέθραυσε τὴν κεφαλήν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ὁ κύριος Κ. . . πάντοτε ἐν ἐπιδείξεσι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ διάγων, περιέπεσεν ἐσχάτως εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας. Ἀδημονῶν δὲ νὰ πληρώσῃ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπηρετῶν του ἀπέπεμπεν αὐτοὺς προφασιζόμενος, ὅτι δὲν *ἐκτελοῦσι καλῶς τὴν ὑπηρεσίαν των.*

Εἷς τούτων πονηρότερος τῶν ἄλλων, προλαβὼν τῷ λέγει:

— Κύριε, θὰ σᾶς ἐγκαταλείψω.

— Διατί; ἀφοῦ εἶσαι τόσον καλὸς καὶ ἐκτελεῖς διόλου καλὰ τὴν ὑπηρεσίαν σου;

— Τὸ πιστεύω, Κύριε, ἀλλὰ σεῖς δὲν ἐκτελεῖτε τόσον καλὰ τὴν ἰδικήν σας.

—!!!.....

Μεταξὺ δύο συνευθυμούντων.

— Ἔ! πηγαίνομεν Κώστα;

— Ναί, πηγαίνωμεν....

— Μ' ἐζάλισεν ἡ μπίρα....

— Ναί καὶ ἐμένα.....

— Δὲν κτυπᾶς νὰ πληρώσωμεν;

— Ναί, ἀμέσως.... (χασμουρίζεται).

— Ἔ! πᾶμε;....

— Πᾶμε....

— Στάσου νὰ πληρώσω....

— Ὄχι, ἐγὼ θὰ πληρώσω. ..

Ἀμφότεροι παρατηροῦσι τὸν οὐρανὸν καὶ προσποιοῦνται ἀδιαφορίαν...

— Ἔ! πλήρωσες;....

— Ἀμ! δὲν μ' ἄφησες.....

—!!!.....

ΕΚ ΤΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ

Τὸ *γνῶθι σαυτὸν* ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ ἡ ἀρετὴ πρὸς τὸ *γνῶθι σαυτόν.*

✠

Ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι τὸ μόνον ἄνθος, ὅπερ διηνεκῶς ἡδυτάτην ἐκπέμπει εὐωδίαν, οὐδέποτε δὲ μαραίνεται, οὐδέποτε ἀποφυλλίζεται.

✠

Ἐὰν ὑπάρχῃ μισητὴ ἐλευθερία, αὕτη εἶναι ἡ τῶν ἠθῶν, ἅτε ἐγγύτατα ἔχουσα τὰ ὅρια πρὸς τὴν ἀκολασίαν.

✠

Οἱ φίλοι εἶναι πολλάκις οἱ ἐπικινδυνωδέστατοι ἐχθροί. Εὐτυχὴς ἐκεῖνος ὅστις γνωρίζει νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἱερότητα τῆς φιλίας καὶ τὴν πίστην τοῦ φιλοῦντος αὐτόν.

✠

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶναι ἡ μόνη συνεκτικὴ δύναμις, ἡ συνδέουσα τὸ παρελθὸν μὲ τὸ μέλλον. Ἄνευ αὐτοῦ ἡ ἀνθρωπότης οὐδ' ἕνα θὰ εἶχε σκοπὸν ὑπάρξεως, ἄνευ αὐτοῦ αἱ πράξεις ἡμῶν θὰ ἦσαν Σφιγγὸς γρῖφοι.

✠

Ἡ εἰλικρινὴς φιλία τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἡ ἄδολος ἀγάπη τῆς γυναικὸς εἰσὶ τὸ ἐπιστέγασμα τῆς ὑγειοῦς κοινωνίας.

✠

Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἀρετὴ εἰσὶ δύο ἀδελφαί, αἵτινες σπανίως συναντῶνται, διότι ἀμφότεραι φέρουσι ψιμμίθιον, ὅπερ ἀποκαθίστησιν αὐτὰς ξένας πρὸς ἀλλήλας.

Δέκα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὑπὸ τοῦ λογίου καὶ συνεργάτου ἡμῶν κ. Ἠλ. Γ. Οἰκονομοπούλου ἐξεδόθη τὸ ἐπὶ τῇ ἑβδομηκονταετηρίδι τῆς Ἑλλ. Ἐθνεγερσίας ὑπ' αὐτοῦ ἀπαγγελθὲν ποίημα εἰς ἄσματα πέντε, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 25 Μαρτίου 1891, ἐντολῇ τοῦ «Ὁμίλου τῶν Φιλομούσων» ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ, ἐν φυλλαδίῳ καλλιτεχνικῶς καὶ λιθογραφικῶς ἐπεξειργασμένῳ, οὗτινος συνιστῶμεν τὴν ἀνάγνωσιν, ὡς μετὰ ζήλου καὶ θερμῶν αἰσθημάτων ἐξαίροντος τὰ κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτήν.

— Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις σπουδαιοτάτου καὶ λίαν ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τὸν τίτλον Οἱ δύο Πόλοι συγγράμματος, μέγα μέλλοντος παρ' ἡμῖν κενὸν νὰ πληρώσῃ.

Αἱ περιπέτειαι ἁπάντων τῶν διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης ἐξερευνησάντων τὰ δύο ταῦτα ἀπρόσιτα τέρματα τῆς σφαίρας μας, ἡ σύγχρονος κατάστασις, ἡ πολιτικολογική των σχέσις πρὸς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, ἡ ἱστορία, ἡ γεωλογία, ἡ βοτανική, ἡ ζωολογία κτλ. αἱ φοβεραὶ καταιγίδες καὶ οἱ πλέοντες οὐρανομήκεις πάγοι, αἱ νεώτεραι παρατηρήσεις, ἡ πάλη τῶν στοιχείων πρὸς ἄλληλα, οἱ διεθνεῖς μετεωρολογικοὶ καὶ κληματολογικοὶ σταθμοὶ καὶ τὰ πορίσματα τῶν ἐπιστημονικῶν πεκρατηρήσεων, τὸ πρόβλημα τῆς «Πολικῆς θαλάσσης» ἢ «Πολικῆς ξηρᾶς» κτλ. μετὰ τῶν σχετικῶν αὐτῶν εἰκόνων, εἰδὶν τ' ἀντικείμενα ἅτινα ἐν λεπτομερείᾳ, θὰ ἐκτεθῶσι ἐν τῷ ἐν λόγῳ ἔργῳ οὗτινος ἡ τιμὴ ὥρισται εἰς φρ. 2,50.

— Ἀπὸ 1ης προσεχοῦς Ἰουλίου ἔ. ν. τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν τὸ νέον τιμολόγιον τῶν τηλεγραφικῶν τελῶν μεταξὺ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἀποτελούντων μέρος εἰς τὴν Διεθνῆ τηλ. Σύμβασιν κατόπιν τῆς γενομένης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν Παρισίοις τηλ. Συνδιασκέψεως περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν κανονισμῶν καὶ τῶν τιμολογίων. Κατὰ τοῦτο τὰ τέλη μεταξύ τινων Κρατῶν ποῦ μὲν ηὐξήθησαν, ποῦ δὲ ἠλαττώθησαν.

Ἐν τῇ Συνδιασκέψει ταύτῃ ἡ Γερμανία σφοδρῶς ὑπεστήριξε τὴν ὑπ' αὐτῆς γενομένην πρότασιν τῆς ἐλαττώσεως τῶν τελῶν, τῆς ἀρομοιώσεως αὐτῶν, καὶ τῆς καταργήσεως τῶν διεθνῶν πολυπλόκων λογαριασμῶν, ἤτοι τῆς παραδοχῆς συστήματος τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως ὁμοίας τῆς ταχυδρομικῆς καθ' ἣν ἕκαστον Κράτος ἤθελε εἰσπράττει πρὸς ὄφελός του τὰ ἐκ τοῦ ἰδίου μόνον Κράτους τέλη τῶν ἐξερχομένων τηλεγραφημάτων. Πλὴν τὸ ζήτημα ἀπεκρούσθη ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας ὡς πρόωρον καὶ ἀνέβαλε τὴν συζήτησίν του εἰς μέλλουσαν Συνδιάσκεψιν.

—Μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐσχάτως τελεσθέντων γυμναστικῶν ἀγώνων, ὁ βασιλεὺς ὑπεσχέθη νὰ ὁρίσῃ ὁ ἴδιος τοῦ ἐπομένου ἔτους τὰ βραβεῖα, ὁ δὲ πρωθυπουργὸς νὰ παράσχῃ εἰς τὸν γυμναστικὸν σύλλογον πᾶσαν δυνατὴν συνδρομὴν ὑπὲρ τῆς ὅσον ἔνεστι τελεσφορήσεως τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

— Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Ἰ. Δημητρίου. ἀδελφὸς τοῦ ἀποθανόντος Θ. Δημητρίου, ὅστις διὰ διαθήκης του κατέλιπεν 60,000 φρ. καὶ εἰς τὸν ἐνταῦθα πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων σύλλογον, ἀνέλαβε πᾶσας τὰς δαπάνας τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτίζομένου ἑλληνικοῦ νοσοκομείου.

—Πλῆθος ἀκρίδων ἐνέσκηψεν ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ, ὡς καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Προσεχῶς θέλομεν δημοσιεύσει ἐν τῇ Φύσει σχετικὴν περ τούτου καὶ ἐνδιαφέρουσαν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις διατριβήν.

—Αἱ ἐτήσιαι ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τοῦ ὀρφανοτροφείου Χατζη-Κώστα διεξήχθησαν ἐφέτος λίαν ἐπιτυχῶς καὶ λαμπρῶς. Ὁμολογουμένως τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο κατάστημα εἶναι ἐν ἐξ ἐκείνων τῶν ἔργων, ἐφ' ἃ σεμνύνεται ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ πρόοδος, κατορθώσαντος τοῦ ρέκτου διευθυντοῦ κ. Γραφειάδου νὰ καταρτίσῃ αὐτὸ ἐπὶ τὸ ευρωπαϊκώτερον. Τὰ ἐν αὐτῷ τεχνικὰ καταστήματα, τὸ λεπτουργεῖον, βιβλιοδετεῖον, καθελκοποιεῖον, ὑποδηματοποιεῖον, σιδηρουργεῖον κτλ., προσείλκυσαν τὸν γενικὸν θαυμασμὸν καὶ συμπάθειαν. Ἰδίᾳ τὰ σπουδαῖα ἔργα τοῦ λεπτουργείου τοῦ διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ κ. Νταβίου εἶναι ἄξια παντὸς ἐπαίνου καὶ ὑποστηρίξεως, ἀμιλλώμενα πρὸς τὰ εὐρωπαϊκὰ διά τε τὴν καλλαισθησίαν, κομψότητα καὶ στερεότητα αὐτῶν.

—Γενομένης προχθὲς ψηφοφορίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ πρὸς ἐκλογὴν πρυτάνεως διὰ τὸ προσεχὲς ἀκαδημαϊκὸν ἔτος, ἐξελέγη ὁ κ. Παῦλος Ἰωάννου καθηγητὴς τῆς περιγραφικῆς ἀνατομίας διὰ ψήφων 29.

—Ὁ κερδίσας τὸν α' ἀριθμὸν τοῦ λαχείου τῶν ἀρχαιοτήτων (20,000) εἶναι ὁ ἐν Θήρᾳ ἔμπορος κ. Ι. Ν. Κοκκαλάκης.

—Διὰ Β Δ. ἐπετράπη εἰς τὴν ἑταιρείαν τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀθηνῶν νὰ συνομολογήσῃ δάνειον μέχρις 1,500,000 διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς δευτέρας γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου τούτου. Ἡ ἔκδοσις πρὸς δημοσίαν ἐγγραφὴν θέλει γενεῖ τὴν 15 τρ. διὰ 3 000 μετοχὰς πρὸς 420 δρ. εἰς τρεῖς δόσεις, καὶ ἡ μὲν πρώτη δρ. 50 ἅμα τῇ ἐγγραφῇ, ἡ ἑτέρα ἐκ δρ. 200 τῇ 28 Ἰουνίου καὶ ἡ τρίτη ἐκ δρ. 170 τῇ 30 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

—Ὑπὸ ὁμάδος ἄγγλων δανειστῶν κατεσχέθησαν αἱ εἰσπράξεις τῶν πρακτορείων τῆς Παλαιᾶς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρείας, ὑπὸ ἑτέρων δὲ ἐκ Πειραιῶς ὑπεβλήθη αἴτησις περὶ κηρύξεως εἰς πτώχευσιν αὐτῆς. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας ἀφίκετο ἐκ Σύρου ἐνταῦθα πρὸς εὕρεσιν χρημάτων καὶ ἄρσιν τῆς τε κατασχέσεως καὶ τῆς ἀπειλουμένης πτωχεύσεως.

—Λέγεται, ὅτι ὁμὰς γάλλων κεφαλαιούχων ἐζήτησε παρὰ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως τὸ προνόμιον τῆς κατασκευῆς σιδηροδρόμου, ὅστις, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς, θὰ κατελήγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ οὕτω θὰ συνενωθῇ ὁ Πειραιεὺς μετὰ τῶν Παρισίων σιδηροδρομικῶς.

—Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διώρισεν ἐπιτροπήν, ὅπως μελετήσῃ τὸ ζήτημα τῶν τηλεφώνων καὶ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ τηλεφωνικοῦ συμπλέγματος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἂν ἢ δυνατὴ ἡ ἀντικατάστασις τῶν τηλεγραφικῶν σταθμῶν διὰ τηλεφωνικῶν εἰς τὰς κωμοπόλεις ἐκείνας καὶ τὰ χωρία, ἔνθα ὁ τηλέγραφος ἀπαιτεῖ μεῖζονα δαπάνην.

— Ἐξεδόθη ὁ «Ὁδηγὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας» ὑπὸ τοῦ κ. Β. Βουλγάρεως διευθυντοῦ Παιδαγωγείου, ἡς ἡ παρ' ἡμῖν ἐκμάθησις ἀσυγγνώστως ἠμελήθη. Συνιστῶμεν αὐτὴν εἰς τοὺς ἁρμοδίους, διότι βασίζεται ἐπὶ νέων καὶ ἀσφαλεστάτων βάσεων.

— Τῇ 14 Ἀπριλίου παρελθόντος ἐπὶ παρουσίᾳ ἐπιλέκτου πλήθους ἐγένοντο αἱ ἐξετάσεις τοῦ Παρθεναγωγείου τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ Ἑλληνικῆς κοινότητος τοῦ ἐπαξίως διευθυνομένου ὑπὸ τῆς κυρίας Ἑλένης Καλογερᾶ. Τὴν τελετὴν ἐπεφράγισεν ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης διὰ καταλλήλου προσλαλιᾶς.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΗΔΟΥΣ. ΠΛΕΟΝΤΑ ΣΩΜΑΤΑ

Διηγοῦνται, ὅτι ὁ Ἀρχιμήδης, διάσημος μαθηματικός, εἶχεν ἐπιφορτισθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Συρακουσῶν νὰ ἀποφανθῇ ἐὰν χρυσοῦς τις στέφανος ἀποτελεῖτο ἀπὸ καθαροῦ χρυσοῦ ἢ ἐμπεριεῖχε καὶ ἑτέρας ξένας οὐσίας. Ὁ Ἀρχιμήδης ἐσκέπτετο τίνι τρόπῳ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ ἠδυνάτει. Ἐνῷ δὲ ἡμέραν τινὰ ἐλούετο παρετήρησε σκεπτόμενος ὅτι, ὁπόταν τις μείνῃ ἐπί τινα χρόνον ἐν τῷ ὕδατι καὶ ὑψώσῃ τὴν χεῖρα, αὕτη φαίνεται βαρυτέρα ἐξερχομένη τούτου. Τότε τῷ ἐπῆλθε αἰφνιδία σκέψις καὶ χαρά, καὶ ἐξελθὼν τοῦ λουτῆρος ἀνεφώνησε: *Εὗρον, εὗρον!*

Καὶ ὄντως δὲν ἠπατᾶτο, διότι ἀμέσως διετύπωσε τὸ ἑξῆς πόρισμα: *Πᾶν σῶμα βυθιζόμενον ἐν τῷ ρευστῷ ἀπόλλυσι μέρος τοῦ βάρους αὐτοῦ ἴσον πρὸς τὸ βάρος τοῦ ἐκτοπιζομένου ρευστοῦ*, ὅπερ εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῶν ἐξασκουμένων πιέσεων ὑπὸ τῶν ρευστῶν ἐπὶ τῶν τιθεμένων μετ' αὐτῶν εἰς ἐπαφὴν σωμάτων.

Λάβετε χαλκοῦν κενὸν κύλινδρον καὶ ἕτερον τοιοῦτον συμπαγῆ χωροῦντα ἐν τῷ κενῷ κυλίνδρῳ ἐπακριβῶς. Ἀναρτήσατε τὸν κενὸν κύλινδρον ὑπὸ τὸν ἕνα δίσκον μιᾶς πλάστιγγος, καὶ εἶτα ἀναρτήσατε ὑπὸ τὸν κενὸν τὸν συμπαγῆ κύλινδρον ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῇ ἐναντι εἰκόνι. Μετὰ τοῦτο θέσατε βάρη εἰς τὸν ἕτερον δίσκον καὶ ἰσοσταθμίσατε αὐτούς· οὕτως δ' ἐχόντων τῶν πραγμάτων θέσατε ὑπὸ τοὺς κυλίνδρους ἀγγεῖον ἐν ᾧ χέετε ὕδωρ. Ἐν ὅσῳ τοῦτο δὲν ἐγγίζει τοὺς κυλίνδρους, ἡ ἰσορροπία δὲν διαταράσσεται· ἀλλὰ μόλις ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ρευστοῦ διαβῇ τὴν βάσιν τοῦ συμπαγοῦς κυλίνδρου, ἡ πλάστιγξ κλίνει πρὸς τὸ μέρος τῶν βαρῶν, ὡσεὶ τὸ ὕδωρ νὰ ὤθῃ τὸν κύλινδρον. Ὥστε διὰ νὰ συγκρατήσητε τὴν ἰσορροπίαν, πρέπει νὰ θέσητε ὕδωρ ἐν τῷ κενῷ κυλίνδρῳ. Οὕτω δὲ πράττοντες κατ' ἐπανάληψιν, ἤτοι χύνοντες ὕδωρ εἰς τὸ ἀγγεῖον καὶ τὸν κύλινδρον, θὰ κατορθώσητε νὰ βυθίσητε τὸν συμπαγῆ κύλινδρον μέχρι τῆς ἀνωτέρας αὐτοῦ ἐπιφανείας, ἀλλὰ θὰ παρατηρήσητε ἐν ταὐτῷ, ὅτι ὁ κενὸς κύλινδρος ἔχει πληρωθῆ ὕδατος. Ὥστε σῶμα τι βυθιζόμενον εἰς ρευστόν τι, ὠθεῖται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω μετ' ἴσης δυνάμεως πρὸς τὸ βάρος τοῦ ἐκτοπιζομένου ρευστοῦ, ἀφοῦ, ἀντικαθιστῶντες τὸ βάρος τοῦτο, ἐπανασταθμίζετε ἀκριβῶς τὴν τοῦ ρευστοῦ ὤθησιν.

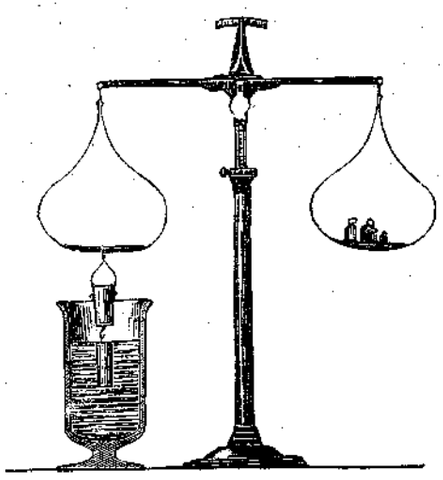

Κατὰ συνέπειαν ἤδη εὐκόλως δύναταί τις νὰ ἐνοήσῃ τὴν ἐντύπωσιν ἣν τοῦτο προὐξένησε τῷ Ἀρχιμήδει διὰ τῆς παρατηρηθείσης ὑπ' αὐτοῦ κατὰ πρῶτον διαφορᾶς εἰς τὸ βάρος τοῦ βραχίονος ἀναδυομένου ἐκ τοῦ ὕδατος.

Ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἦτο γνωστόν, ὅτι δύο σώματα ἔχοντα τὸν αὐτὸν ὄγκον ἔχουσι διάφορον βάρος. Ὥστε ἐπὶ τούτου ὁ ἡμέτερος σοφὸς ἐστηριξε τὴν λύσιν τοῦ προβλήματός του, ἀλλὰ τοῦ ἔλειπον τὰ μέσα τῆς καταμετρήσεως τοῦ βάρους τοῦ στεφάνου, ἅτινα τοῦ παρεῖχεν ἤδη ἡ ἐν τῷ λουτῆρι ἀνακάλυψίς του. Ζυγίζων ὅθεν τὸ κοσμημα οὕτω, πρῶτον ἐν τῷ ἀέρι καὶ εἶτα ἐν τῷ ὕδατι, ἡ διαφορὰ τοῦ ἔδιδε ἀκριβῶς τὸ βάρος ὄγκου ὕδατος ἴσου πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ στεφάνου, καὶ δὲν τοῦ ἔμενεν ἢ νὰ λάβῃ βάρος ὕδατος ὅμοιον καὶ νὰ χύσῃ τὸ ρευστὸν ἐν βαθμολογημένῳ τινὶ ἀγγείῳ. Ἐν κυβικὸν ἑκατοστόμετρον χρυσοῦν φέρει βάρος 19 γρ.4. Ἐν κυβικὸν ἑκατοστόμετρον ἐρυθροῦ χαλκοῦ ἔχει βάρος 8γρ.8, ὥστε ἡ διαφορὰ εἶναι σημαντική. Ἐν δέκατον τοῦ χαλκοῦ ἀναμεμιγμένον πρὸς ἐννέα δέκατα χρυσοῦ καθαροῦ θὰ κατεβίβαζε τὸ βάρος τῆς μίξεως εἰς 18γρ.2 περίπου κατὰ κυβικὸν ἑκατοστόμετρον, ἀντὶ 19γρ.4. Ἑπομένως ὁ δόλος ἀνεκαλύπτετο εὐκόλως διὰ τοῦ μέσου τούτου. Φ. Π.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

49. Αἴνιγμα.

Πόλις τινὰ τὸ ὅλον μου ἀφεύκτως σοῦ δηλοῖ,
Κι' ἐπίσημον ὡς θὰ ἰδῇς ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ.
Ἂν θελήσῃς δὲ ἐμέρα τριχῶς νὰ διαιρέσῃς,
Εὐθὺς καλὲ τὴν λύσιν μου νὰ κάμῃς θὰ μπορέσῃς,
Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος μου ψηφίον τι σημαίνει,
Τὸ δεύτερον δέ, φίλτατε, μιὰν μετοχὴν ἐμφαίνει.
Τὸ τρίτον ἄνθη εὔοσμα, λῦτα θὰ σχηματίσῃ,
Καὶ διὰ τὴν εὐωδίαν των καθένας θὰ μυρίσῃ.

50. Αἴνιγμα

Γράμμα ἐστὶ τὸ πρῶτον μου ἄρθρον τὸ δεύτερόν μου,
Καὶ μόριον τὸ τρίτον μου ζῶον τὸ σύνολόν μου.

51. Ἐρώτησις.

Τίς ἐφεῦρε τὴν δι' αὐλῶν μελῳδίαν;

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ 7ῳ ΦΥΛΛΩΙ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

36. *Αἴνιγμα.* **Χάρος—Χάος.**

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐκ Πατρῶν κ. Ν. Μεϊντάνος, Χρ. Νικολαΐδης, καὶ Σ. Τριάντης ἐξ Ἀθηνῶν.

37. *Αἴνιγμα.* **Ἀνὴρ—Ἀήρ.**

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐκ Σύρου κ. Γ. Ι. Οἰκονόμου.

38. *Αἴνιγμα.* **Σκέαθος—Ἄθως.**

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Δ. Βαρουξῆς.

39. *Περίεργον ἐρώτημα.* **Διότι δὲν ... γελῶσι.**

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Χρ. Νικολαΐδης.

40. *Ἐλλειποσύμφωνον.* **Μὴ ζήτει πλούτη, δόξαν καὶ τιμάς· ἔσο μόνον τίμιος καὶ εὐσεβής, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ.**

Οὐδεὶς ἔλυσεν.

41. *Λογογρίφος.* **Μὴ λησμόνει ὅτι εἶσαι κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ πλασμένος.**

Ἔλυσαν αὐτὸ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Τηλ. Κρικελλόπουλος, καὶ ὁ ἐκ Σύρου κ. Γ. Ι. Οἰκονόμου.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Σ. Κ **Ρέθυμνον**. Φίλον διέγραψα. — Π. Β. **Πύργον**. Ἐπιστολὴ μετὰ διατριβῆς ἐλήφθη. — Σ. Π. **Θεσσαλονίκην**. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν, ἔχει καλῶς. — Γ. Β. Σ. **Κάϊρον**. Σᾶς ἀπηντήσαμεν ταχυδρομικῶς. — Ο. Λ. **Ἐνταῦθα**. Ὑμετέρα ἐπιστολὴ ἐλήφθη καὶ σᾶς ἀπηντήσαμεν. — Σ. Χ. **Ρουτσούκιον**. Δελτάριον ἐλήφθη. Παρακαλοῦμεν φροντίσατε ταχεῖαν ἐκκαθάρισιν. — Π. Κ. **Καρδίτζαν**. Ἔχει καλῶς. Συμφωνοῦμεν καὶ θὰ σᾶς γράψωμεν. — Γ. Γ. Τ. **Κεφαλληνίαν**. Ἐπιστολὴ μετὰ συνδρομῆς ἐλήφθη. Ἀπόδειξιν λήψεσθε σὺν παρόντι φύλλῳ. Εὐχαριστοῦμεν. — Δ. Μ. **Πάτρας**. Συνδρομητὴς ἐνεγράφη. Φύλλα ἀπεστάλησαν. Θὰ σᾶς γράψωμεν. Ἐνεργεῖτε. — Κ. Σ. **Ἀργοστόλιον**. Συνδρομὴ ἐλήφθη. Γράφομεν.

LA FAMILLE

JOURNAL HEBDOMADAIRE ILLUSTRÉ

Avec une gravure colorié chaque mois par an 11 *fr.*

Sans la gravure par an 9 *fr.*

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Μετ' ἐγχρώμου εἰκόνος μηνιαίως· ἐτησίως φρ. 11

Ἄνευ αὐτῆς συνδρομὴ ἐτησίως φρ. 9